

Szerkesztőség és kiadó-
hivatal:

Bocskay-utca 9. sz.

Megjelenik minden hó
15-én.

Genealogiai Füzetek

Családtörténeti folyóirat.

A „Genealogiai Füzetek”
előfizetési ára:

Egész évre . . . . 8 kor.

Félévre . . . . . 4 „

Egyes szám ára . . 1 „

Szerkesztik és kiadják: CSIKSZENTMIHÁLYI SÁNDOR IMRE ÉS KADICSFALVI DR. TÖRÖK PÁL.

Nemek és ágak a Székelyföldön.

(Befejező közlemény.)

Mint már láttuk egy löfőség bírása adta meg a jogot a székbirói és hadnagyi tisztségek viselésére. A mi azt mutatja, hogy a legelső felosztás alkalmával a nemzet székenként 24 löfő kezébe tette le a hadvezéri és birói hatalmat s ezek magánbirtokainak örökössei egyuttal örökébe léptek hivatalviselési jogaiknak is. Ezen 24 löfő birtok közjogi jelentőséget nyert, magával hordozván a politikai hatalom és vezetés súlyát. Mellőzve a születés, rang és képességgel járó előjogok e kiváltságos birtokok tulajdonosai ruháztatnak fel a hatalom eszközeivel. A köznek mindössze csak annyi befolyása jutott, hogy társakat adott a tisztviselők mellé. E társak szintén löfők voltak s a hadnagygyal és biróval együttesen alkották az „Ág népe” kifejezéssel megjelölt tisztviselői kart.

A primipilátusokat Marosszéken közelebből is megjelölhetjük. Meggyes nem Kürth ágának birtoka Kibédén (1571, 1573) részben a makfalvi határon és Kisfalud helységben (1508, 1535, 1538) feküdt. A Dudor ág birtoka Kisfalud (1508, 1535, 1538), Ákosfalva (1548) és Vaja (1548) községekben, a Gyárus ágé pedig Ákosfalván (1548). Jenő nem Szomorú ága Kibédén (1571, 1575) és a makfalvi határon birt. Halom nem Nánán ágá Kisfalud helységében (1508, 1535, 1538), Péter ága pedig Székely-Szent-Miklóson* (1479) birtokolt. Abrán nem Uj ágának birtoka Ákosfalván (1548) feküdt, a Nagy ágé Kibédén (1571, 1575) és részben a makfalvi határon. Örlöcz nem Szováth ágá Kibédén és Szent-Lőrinczen (1499) birt, Seprőd ága pedig Kibédén (1571, 1575) és részben a makfalvi határon.

Láthatjuk ezekből, hogy e birtokok nagy kiterjedésük nem lehettek, egy-egy község határán 3, sőt 5 ág is osztozkodik, így Kibédén Meggyes nem Kürth ága, Jenő nem Szomorú ága, Abrán nem Nagy ága, Örlöcz nem Szováth- és Seprőd ága birt primipilátusokat.

Már magában véve azon tény, hogy ezen földbirtokok nemcsak örökösödés, hanem adás-vétel, sőt érdemdíjazás tárgyát is képezték, megezáfolják azon véleményt, mintha a nemzetségek és ágak szerinti felosztás vérségi összeköttetésen, a törzsszervezeten alapult volna.

De még érdekesebb látókörr nyílik előttünk, ha rövid szemlét tartunk azok fölött, kik egy-egy nem és ág kötelékébe tartoztak.

I. Adorján nem.

1. Váczmán ága:

maros-szentannai és gyalakuti Gyalakuti család 1479, 1506. (Sz. O. II. 139.) Az 1451-ben élt Péter unokái, János és Balázs nevű fiaitól: István, Mihály, Miklós és másik Miklós.

2. Telegd ága:

csikfalvi Bichak család 1494, 1510. (Sz. O. II. 139.) Az 1408-ban élt Benedek fiai kibédi Madaras Margittól: Lőrincz, Benedek és Mátyás. A negyedik fiú: Tamás még 1506. előtt elhalt.

Pinkolesi Bernát 1494. (Sz. O. II. 139.)

3. Poson ága:

maros-szentannai Tóth család 1492, 1499. (Sz. O. II. 139.) Az 1461—1470. körül élt István fiai: Miklós, György, Balázs, Ferencz és Lőrincz.

II. Meggyes nem.

1. Meggyes ága:

nagybarcsai Barcsai Gáspár (a Gáspár fia) 1493, 1514. (Sz. O. II. 139.)

2. Kürth ága:

maros-szentannai és gyalakuti Gyalakuti család 1495, 1505, 1515. (Sz. O. II. 139.)

mező-csányi és baldóczi Csányi Lázár 1495. (Sz. O. II. 139.)

nagybarcsai Barcsai Gáspár 1505, 1515. (Sz. O. II. 139.)

esztergomi Székely Ferencz 1508. (Sz. O. I. 320. III. 166. 169.)

szárhegyi Lázár család 1508, 1535, 1538. (Sz. O. I. 320. III. 166, 169. II. 34, 46, 48.) Az 1496-ban élt András, valamint két fia: Ferencz és János.

Pócsfalvi Benedek 1498. (Sz. O. I. 288.)

apanagyfalusi Apafi Lénárt (Mihály erd. vajdának fia) 1498. (i. h.)

kendői Abódi Mártha, kibédi Sylvester Miklós neje 1571, 1575. (Sz. O. II. 312. IV. 35.)

3. Dudar ága:

apanagyfalusi Apafi Lénárt 1498. (Sz. O. II. 139.)

csikfalvi Bichak család 1502. (i. h.)

maros-szentannai és gyalakuti Gyalakuti Mihály 1502. (i. h.)

* Ma: Káposztás-Szent-Miklós.

esztergomi Székely Ferencz (a Bertalan fia) 1508. (Sz. O. I. 320. III. 166, 169.)
szárhegyi Lázár család 1508, 1535. (Sz. O. I. 320. II. 34, 46, 48. III. 166, 169.)

4. *Gyárus ága:*

apanagyfalusi Apafi Lénárt 1508, 1511.
vajai Márton János és Antal 1508.

III. *Fenő nem.*

1. *Balási ága:*

csikfalvi Bichak család 1496, 1510. (Sz. O. II. 139.)
maros-szentannai és gyalakuti Gyalakuti család.
1510. (i. h.)

2. *Uj ága:*

Szentgyörgyi György (Barabás fia) 1497. (Sz. O. II. 139.)

maros-szentannai Tóth Miklós 1497. (i. h.) E kettő szoros rokoni összeköttetésben állott, a mennyiben Szentgyörgyi György testvérének leányát bírta Tóth Miklós feleségül.

3. *Szomorú ága:*

nagybarcsai Barcsai Gáspár 1492. (i. h.)
apanagyfalusi Apafi Lénárt 1492. (i. h.)
kibédi Péterffi Albert 1571. (Sz. O. II. 312. IV. 35.)
kibédi Miklósi Péter 1571. (i. h.)
kibédi Balási Márton 1571. (i. h.)
kibédi Sylvester András 1571. (i. h.)

4. *Boroszló ága:*

Szentgyörgyi György 1491. (Sz. O. II. 139.)
marosszentannai Tóth család 1491. (i. h.)
marosszentannai Tóth Miklós (feleségeu.) 1504. (i. h.)

IV. *Halom nem.*

1. *Halom ága:*

nagybarcsai Barcsai Gáspár 1502, 1507. (Sz. O. II. 139.)
marosszentannai és gyalakuti Gyalakuti család
1502. (i. h.)
szentkirályi Semien család 1502, 1507. (i. h.)
marosszentannai és gyalakuti Gyalakuti család.
1502. (i. h.)

2. *Náznán ága:*

szárhegyi Lázár család 1508, 1513, 1535, 1538. (Sz. O. II. 34, 46, 48, 139. I. 320. III. 167, 169.)
csikfalvi Bichak család 1513. (Sz. O. II. 139. III. 167, 169.)
esztergomi Székely Ferencz 1508. (Sz. O. I. 320.)

3. *Péter ága:*

csikfalvi Bichak Lőrincz 1501. (Sz. O. II. 139.)
Tófalusi András 1501. (i. h.)
Dellői János 1497. (Sz. O. III. 129.)
apanagyfalusi Apafi Lénárt 1497. (i. h.)

V. *Ábrán-nem.*

I. *Gyerő ága:*

kerelői Kerelei család 1501. (Sz. O. II. 139.)
Az 1490. körül élt Pálnak meggyesfalvi Alárdi Mártától született fiai: János és 2 névleg ismeretlen.
vajai Márton János és Antal 1501. (i. h.)
szentkirályi Semien család 1501. (i. h.)

nagybarcsai Barcsai Gáspár 1511. (i. h.)
marosszentannai és gyalakuti Gyalakuti család
1511. (i. h.)

2. *Uj ága:*

kerelői Kerelei család 1498, 1507. (i. h.)
meggyesfalvi Alárdi Ferencz (László fia) 1524. (Sz. O. II. 139.) Ezek is szoros rokoni összeköttetésben állottak, Kerelei Pál Alárdi László testvérének leányát bírta nőül.

3. *Nagy ága:*

szancsali Szancsali György 1493. (i. h.)
csikfalvi Bichak Lőrincz 1495. (i. h.)
homoródszentpáli Szentpáli család 1495. (i. h.)
Ez időre vonatkozó nemzedék rend Nagy Iván szerint: Istvánnak Nagy Erzsébettől: István, ennek Baráti Borától: László.

kibédi Orbán Tamás 1571, 1575. (Sz. O. II. 312. IV. 35.)

kibédi Nagy Ambrus 1571, 1575. (i. h.)

4. *Karácson ága:*

apanagyfalusi Apafi Lénárt 1505, 1513.

VI. *Örlöcs nem.*

1. *Eczken ága:*

csikfalvi Bichak Lőrincz 1499. (Sz. O. II. 139.)
" " Mátyás 1499. (i. h.)
" " család 1509. (i. h.)

2. *Seprőd ága:*

andrásfalvi Balási István (György fia) 1506. (i. h.)
kibédi Bala Albert 1571, 1575. (Sz. O. II. 312. IV. 35.)

kibédi Sylvester János 1571, 1575. (i. h.)

3. *Szováth ága:*

buzaházi (?) Jánosi Pál fiai 1496. (Sz. O. II. 139.)
kerelő Kerelei Pál 1496. (i. h.)
hidvégi Mikó Péter (Lőrincznek Szentgyörgyi Mártától született fia.) 1512. (i. h.)
kibédi Dósa Mihály ($\frac{1}{3}$ rész) 1499. (Sz. O. I. 291.)
nagybarcsai Barcsai Gáspár 1499. (i. h.)
Siklósi Péter görgényi ispán ($\frac{2}{3}$ rész birói eljárás fejében) 1499. (i. h.)

4. *Bud ága:*

nagybarcsai Barcsai Gáspár 1491, 1494.
marosszentannai és gyalakuti Gyalakuti család.
1491, 1494.

Összegezzük és mérlegeljük egy kissé a fenti névsor adatait és világos bizonyítékot fogunk nyerni arra nézve, hogy a nemzetségek szerinti beosztás törzsszervezeten alapuló nem lehet. Legszembeszökőbb adatokat szolgáltat erre nézve két család: Gyalakuti és Bichak, mindkettő primipilatusokat bir *valamennyi nemzetségben*. Vérségi összeköttetések révén ez teljes lehetetlenség.

Legkülönösebb azonban e jogoknak nem székely eredetűek általi megszerzése. Barcsai Gáspár és Apafi Lénárt 5-5 nemzetségben szereznek primipilatusokat s tudjuk felőlük, hogy legnagyobb részt pénzen vásárolták. Valószínűleg így szereztek székely jogokat Csányi Lázár, Székely Ferencz és Pócsfalvi Benedek is. Míg Siklósi Péterről határozottan tudjuk, hogy birói eljárása díjául nyert $\frac{2}{3}$ rész primipilatusot.

De beszélnek maguk a nemzetségek és ágak nevei is. A nép mindig kitartó szívóssággal ragaszkodik a hely- és családnevekhez, nem tehető fel egyéb a nemzetségekkel szemben sem, sőt valószínű, hogy bizonyos előjogokhoz kötött nevekhez még szívósabb ragaszkodást tanusítottak.

Már Kállai (Értekezése 87. l.) fennakad az Adorján elnevezésen s úgy vélekedik, hogy „ezen Törzsöknek más nevezete lehetett kezdetben“. Egyezése a latin Hadrianus-sal kétségtelen. Ha csak egymagában állana, föl lehetne tételezni, hogy valamelyes oknál fogva régi elnevezését fölcserélte, azonban ott látjuk mellette Jenő Balázs, György, Péter, Gerő, Abrahám és Karácson neveket s e sorozattal szemben a föltételezésről le kell mondanunk. Vagy hihető-e az, hogy ezek valamennyien fölcserélték előbbi elnevezésüket? Már pedig, ha elfogadjuk, hogy ezek *eredeti* elnevezések, úgy döntötünk azok keletkezésének idejére nézve is, vagyis, hogy a nemzetségek és ágak szerinti fölosztás a kereszténység fölvétele után történt, annak a törzs szervezettel összefüggése nincs.

II.

Az eddig felhozottak majdnem kizárólag Maroszékert illették. Kisértjük meg a többi székekre vonatkozó adatainkat is összefoglalni.

Kézdi szék előkelői 1427-ben Torjavásár városát a maguk öt nemzetisége között osztják fel. (Sz. O. I. 122.) Engel s utánna Kállay azon véleményen vannak, hogy itt a törzsök (nemek) száma megkevesbedett, ellenben Connert ezen adatot hibásnak tekinti, mivel Aranyos székben, hová Kézdi székelyek telepedtek le, a XV. sz. hat nemzetség volt s így kellett, hogy Kézdi székben is ugyannyi legyen.

A Domokos család a Jenő nem Besenyő ága jogán birt lófőségeket. Kézdi székben Al-Csernátonban, Ikafalván és Márkosfalván. 1497-ben Szép Péter leánytestvérétől származott örökösei pert indítottak Nyujtodi Domokos fia Domokos Pál ellen a márkosfalvi örökség iránt. A per rendkívül bonyodalmas volt és hosszasan — 50 esztendőnél tovább — húzódott; minket érdeklő részében felvilágosítást találtunk a Jenő nemben viselt tisztségekre. A sorozatot Nyujtodi Domokos kezdi meg, ki állítólag Mátyás királytól nyerte *adományban* Szép Péter markosfalvi örökségét, ő a Jenő nemben főhadnagyságot viselt, utánna Domokos Tamás főbiróságot, majd a másik Domokos Tamás ugyancsak főbiróságot és végre Domokos Mihály pedig főhadnagyságot. Három nemzedéken át, 32 esztendőt meghaladó békés birtoklás biztosította a Domokosoknak felperesekkel szembeni jogosultságukat. (Sz. O. III. 131—133, 215—298.)

Kászton széknek Zsigmond királytól nyert kiváltságlevelét a csikiak erőszakkal elvették, ezért 1462-ben, midőn Mátyás király Erdélyben időzött a Kásztoniak nálla követjük Lázár Bálint által panaszt emeltek s Mátyás király helyet adva jogosult panaszuknak, régi szabadságaikat visszaadja.

A Kásztoniak hála fejében „hűséget adnak, hogy Lázár Bálintot készek fejek felé felvenni és a Tízben is befogadni, úgy hogy a hat Nemben mindenikben elbírja egyszer-egyszer a tisztelet és mikor az eltellik, álljon a Halom nemben és mikor a Halom Nemnek eljő Tiszt, akkor a Halom Nembeliekkel együtt birjon Tisztelet, csak hogy őltalmazza őket minden hatalmastól; sőt még annak felette vele együtt akarnak minden költségbe futni, mindenre a hová szükség futniok az ők szabadságokért s nem akarnak egyebet ő

nállánál uralni, hanem csak őtet és az ő maradékot, csak őket elszakassza Csiktől . . . Immár Lázár Bálint kezd eljárni a Tiszteketben, mint a föld neki adta vala azt kezébe, — meghal, nem járhat mind a hat Nemnek Tiszteiben el, hanem a fia Lázár András tölti be. Mikor ki telik, mondnak a föld népei Uram immár a Halom Nembe álljon kegyelmed, mondnak a Halom nembeliek, nem igazság az, hogy nekünk ő kegyelmét osztó társul adjátok; a többi nembeliek éppen megmaradnak, mert Lázár Bálint mindnyájunkért fáradott, költött. Végezzék, hogy úgy legyen, hogy egy esztendőben a Lázár Bálint maradéki Birák legyenek és a másik esztendőben se Birák, se Hadnagyok: az óta a még Lázár András élt, ő is úgy birta Kászont és őltalmazta: Lázár András holta után Lázár Ferencz meg ekképen birta és őltalmazta, a föld népe se uralt, őltalmult, senkit egyebet, ő sem erőltette egyéb szolgálatra őket, hanem csak az ő szabad akaratjok szerint. s mint szolgáltak mind olyan jámbor földes Urokat.“ (Sz. O. I. 298. Kállay 88.)

Míthogy a Csik székől elszakadt Kászton székben megvolt a nemzetségek szerinti felosztás, következtetni lehet, hogy magában Csikszékben is létezett. Homályos támpont erre nézve a ma már elpusztult Ábránfalva Karczalfától keletre, továbbá Jenőfalva és Boroszló községek.

Udvarhelyszéken Telegdi-Bacson és Ábránfalva községek neveiben vélünk némi nyomaira találni az egykor létezett fölosztásnak.

Sepsi széken az Agház nem (Agathius, Achatius, Acacius = Ákos). Koroniza ága ismeretes, melynek birtoka Bikfalván feküdt.

Kusalyi Jakcs János székely ispán 1427. május 13-án bizonyítja, hogy Zsigmond király az ország nagyjaival és a Sepsi széki főemberekkel Sepsi-Szent-Györgyön tartott törvényszéken Gidófalvi Jánost, Bálint fiát, Pétert és Miklóst Barabás fiait, kiknek származása mellett a Sepsi széki főemberek tanúskodtak az Agház nemből való igazi nemes székelyeknek elismerte, „de vero et certo genere nobilium Siculorum vulgo Aghaz nominatorum“ s kimondotta, hogy a ki őket ilyeneknek el nem ismerné azonnal azok vérdíjában marasztaltassék el. (Sz. O. III. 44.)

1508. Bodor Antal a Sepsi széki főemberek ellen azt állította, hogy a nemes székelyek Agház nemének Koroniza ágából származott s tőlük az őt megillető tisztség megadását követelte, miért is Szentgyörgyi és Bazini Péter országbíró, erdélyi vajda és székely ispán megparancsolja Laczok Mihálynak, hogy hit alatt hallgassa ki Sepsi szék biráját, Kövér Lázárt az iránt, hogy néhai Jakcs Mihály székely ispán idejében az ő atyja néhai Kövér Benedek akkori Sepsi széki főbíró és a szék táblabirái a Bodor család ezen követelését elismerték-e?

Laczok Mihály a vajda parancsának 1508. decz. 21-én kelt jelentésében tesz eleget. Több előkelő székelyvel együtt hit alatt kihallgatta Kövér Lázárt, ki is azt vallotta, hogy atyja Kövér Benedek Sepsi széki főbiróságában Bodor Antal bemutatva s kihirdette családjá *kiváltság levelét* s ennek következtében az ő atyja a szék törvényszékével együtt az Agház nem tisztségének birtokában megnyugtatta s díját tőle föl is vette. Ennek következtében a vajda 1509. jan. 6-án Bodor Antal és testvére néhai Pál s örökösseik részére az Agház nem Koroniza ágának őket illető tisztségéhez való jogot megítéli. (Sz. O. III. 170—175.)

Sem az Ákos nemzetséget, sem pedig a Koroniza ágat egyik székben sem találtunk. De felöltő az is, hogy Bodor Antal *kiváltság levelével* igazolta e nem-

zetség tisztségéhez való jogát, ez a székelyföldön merőben szokatlan.

Kállay e nemzetségről a következőket mondja: „Megyes Nemben Dudor ágon vagynak két Lófőségek Ákosfalváról és Vajából.

Megyes Nemben Gyarus Ágán vagyon Ákosfalvi házra. Abram — Wy — az Ákosfalvi házra (t. i. Marosszéken).

Ebből az is kitetszik, hogy az Ákos Nem (Tribus Achaz) a Budor vagy Bodor mái Létzfalvi Székely Familia levelei szerint bizonyosan mint törzsökös Nem már 1548-ban megszűnt lenni: Huszti András Erdélyi Vajdáról irt kéziratában p. 61. felhozott 1317-dik Évbeli oklevélben előjő mint Homo Regius Akus filius Elley. Szirmay Antal emlit a Zempléni Fő-Ispánok között (Notit. Hist. Comitatus Zempl. Budaë 1804. p. 14.) 1321-ből Michk vagy Mike, másképen Mikes vagy Michael nevűt de genere Akus.“

Ezen kissé homályos szavakat felhasználta Pálmay József és Háromszék nemes családai czimű kötetében a Bodor családról irván, felhossa, hogy ezen család „a székely nemzet Agház (Ácház) vagy Ákos nevű törzsének Koroniza (Koroncha) ágazatából vette eredetét, melynek possessio Marosszéken Ákosfalva és Koronka községek valának.

Az Aghaz vagy Ákos törzs egyike a legrégebbi törzseknek; mit Kállay is igyekszik bizonyítani, fel- emlitve, hogy Huszti András „Erdély vajdairól“ irt művének 61. lapján felhozott 1317. évbeli oklevélben előfordul, mint homo regius „Akus“ filius Elley; hogy Szirmay is emlit a zempléni főispánok között 1321-ből egy Mikes vagy Mike nevűt „de genere Akus“.

A székely nemzet Agház vagy Ákos nevű törzse oly annyira régi, hogy a XV. század végéről és a következőnek elejéről fennmaradt három rendbeli okmányban a székely törzsek között... az Agház vagy Akos törzset, illetőleg nemet, hiába keressük. Hihető, hogy az, mint a törzsek legrégebbike, névvel együtt lassan-lassan beleolvadt valamely ujonnan keletkezettbe s hogy a beolvadás épen a Megyes nembe történt, miután ezen nemnek Ákosfalván lófőségei említettnek, melynek egyik ágazatát épen „Budor“-nak nevezik.“

A tévedések egész sorozatával állunk itt szemben. Mindenek előtt nem tudom mi alapon állítja Pálmay, hogy az Ákos nemzetség Koronicza ágának Marosszéken Ákosfalván és Koronkán voltak „possessiói“? Oklevelek tanúsága szerint (Sz. O. III. 170.) e nem és ág birtoka Sepsí Széken Bikfalván feküdt. Az ág nevének önkényű elferdítése „Koroncha“-ra erre nézve elegendő bizonyítékot nem képezhet.

Téves és mivel sem igazolható azon állítás sem, hogy Ákos lenne a törzsek legrégebbike.

Tény az, hogy Huszti András által emlegetett Akus filius Elley az Ákos nemzetségből eredt és őse volt a toroczko-szentgyörgyi *Toroczkaí* családnak, ez oklevélileg is igazolható. (Lásd: Fejér, Codex diplom. regni Hung. VIII. 2, 303.) Mychk a királyné udvarbirája, Sáros és Zemplénmegye főispánja szintén az Ákos nemzetségből eredt és a peleskei *Eördög* család őse volt. Hogy azonban e *magyar* nemzetségnek minő összefüggést tulajdonít Pálmay a székely nemekkel, azt nem értem és mint Kállai szavainak kritika nélküli utánmondását: szintén tévedésnek tartom.

A legsajátságosabb föltevés azonban, hogy a Sepsí széki Akos nem *beleolvadt* a Maros széki Megyes nem Dudor ágába. Hogy feltevését elfogadhatóbbá tegye itt sem retten vissza az önkényeskedéstől, midőn

a Dudor vagy Dudar ágot a családnévének megfelelően *Budor* rá változtatja. Bár tekintetbe vesszük a nem és ág nevének egyezését a Maros széki Akosfalva és Koronka községekkel s tekintetbe vesszük azon körülményt, hogy a Megyes nem Dudar ága Ákosfalván tényleg birtokolt, mindezeket nem tekintjük eléggé elfogadható indokoknak arra nézve, hogy a beolvadás lehetőségét ez alapon kimondhassuk.

Sejtem, hogy Pálmay ezen véleménye Engel azon kijelentésén alapszik, hogy „nehány Familiák fényességben jövén új ágazataik (a Nemeknek) röllok neveztetnek el“. Ha a Bodor család név után nyerte volna elnevezését a Megyes nem kérdéselt ága: az szintén Bodor lett volna, hisz az 1508-ki okmányban Bodor Antal neve előfordul. A Dudar azonban helynév, mely Veszprémmegyében is föltalálható Felső- és Kis-Dudar helynevekben.

A beolvadás ellen szól azonban még egy igen fontos körülmény. Az Ákos nem és ennek Koronicza ága még 1508-ki oklevélben is említettik, a Megyes nem Dudar ágára nézve pedig 1498, 1502 és 1508-ban találunk oklevéli adatokat. A Bodor családnév tehát a Megyes nem Dudor ágának elnevezésénél alapúl nem szolgálhatott.

*

Befejezve rövidke tanulmányomat összegezni kívánom azon indokokat, a melyek arra indítottak, hogy a székelyföldi nemek és ágak kapcsolatát a törzsszervezettel kétségbe vonjam.

A nemzetek életében azt látjuk, hogy a letelepedés után a törzsszervezet, szemben a kulturális intézmények fejlődésével, lépésről-lépésre bomladozik s a törzsszervezetben alapuló legszorosabb kapocs is lassankint szerte omlik. De ily szoros kapocsot, politikai összefüggést, mint a székelyeknél — a zsidókat kivéve — nem is találunk sehol.

Ha vizsgálat alá vesszük a XVI. század közepe táján keletkezett feljegyzés szavait, úgy fogjuk találni, hogy nem ősi törzsszervezetben alapuló felosztásról beszél, nem tulajdonít annak ősi-intézményi jelleget, hanem azt a köztudat bár távoli, de eléggé világosan megjelölt határán belől történtnek jelzi: „Siculi *olim* officia juxta sex generationes inter sese partiebantur...“

A köztudatban kellett, hogy éljen némi hagyomány a felosztás tényéről s a kijelentéshez ez adta meg az alapot.

Törzsszervezetben nem létezik magán földbirtok.

Azon tény, hogy a nemzetségek jogain viselt tisztségeket idegenek (nem székely eredetűek) is megszerezhették és a megszerezhetés föltétele nem a vérségi kapocs volt, már magában véve is döntő bizonyíték. De láttuk, hogy e jogok megszerezhetőek voltak *valamennyi* nemzetségben s ez területi tényeken alapuló szervezkedésre mutat.

Gyanúsnaak találok azon körülményt, hogy Anonymus nem tud egyetlen székely nemzetségről sem, pedig különös előszeretettel emlegeti a nemzetségek törzseit.

Véleményem tehát az, hogy a letelepedés idejében létezett vérrokonságon alapuló törzsszervezet. a letelepedést követő három század alatt teljesen felbomlott és kihatásai megszűntek. A később, valószínűleg a XV. század elején keletkezett és névleg bár hasonló, de jogi és történelmi szempontokból teljesen különböző intézményt a kor behatásai alatt előttünk ismeretlen okok hozták létre.

Sándor Imre.

rugonfalvi és szentdemeteri Nyujtódi család. (†)

Hatalmas törzs, mely bár elenyészett, újabb kaja táisaiban Erdély legfényesebb neveihez vezet. Ősi saskészkükről, a Küküllő balpartján épült szentdemeteri kastélyról a néprege borzalmas történeteket mesél: Nyujtódi belefáradt a vár építésébe, helyette az ördög végzi be azt, de bér fejében a vár urával akkora árkot szántat, hogy ma is látszik s a nép ördög árknak nevezi.

Tény az, hogy a XV. és XVI. században élt Nyujtódiak oly hatalmas olygarchak voltak, hogy megfélézésükre magának a királynak kellett közbe lépni. A brassói és nagyszombeni szász kereskedőket kényük-kedvük szerint zsarolják, azoktól vámokat szednek, gulyákat elhajtják.

De ép hatalmas egyéniségüknel fogva vezető szerepet játszottak a Székelyföldön. A vajdák meghitt emberei és a nép védelmezői valának. Kiváló férfiak harcban és békében egyaránt.

Ott vannak a székely-udvarhelyi, agyagfalvi és székely-vásárhelyi emlékezetes gyűléseken, részt vesznek a nehéz munkában, mely a haza sorsa felett volt hivatva dönteni.

Harci híruket eléggé jellemzi egyetlen eset. A havasalföldi háborúban tanúsított vitézségüket a fejedelmi kegy 37 jobbágytelekkel jutalmazza. Ezen rendkívüli eset bizonyára nagy és fontos szolgálatokról tesz tanúságot. Berekeresztur, Cseb, Cibrefalva, Sepród ez uton jut birtokukba s növeli a Székelyföldön kiterjedtségben páratlan birtokaikat.

Tekintélyes társadalmi állásuk révén Erdély legelőkelőbb családjaival lépnek rokoni összeköttetésbe. Es ép ez oknál fogva érdekelnek bennünket közelebbről. Alig van Erdélyben család, mely velük ne volna összeköttetésben. De különösen érdekes azon jelenség, hogy e családban háromszoros példáját találjuk a családnév átváltozásának. Nyujtódi Domokos fia „Damokos“; Damokos Tamás fia pedig „Becz“ nevét vesznek föl. Első esetben az atya keresztnéve, utóbbi esetben a fiú-leányság elvén a feleség családi neve lett az új név. Végül Nyujtódi Erzsébet leánya: Klára utolsó volt a Balássiak közül, mint fiú-leány

Bálint Deák nevű férjével nemzett gyermekeire a „Balási“ nevet ruházta rá.

A család teljes nemzedékrendét eddig összeállítani még nem sikerült, teljességre jelen táblázatunk sem tart igényt. A közzétételre jogosultságot az eddig ismeretlen adatok közlésében találunk.

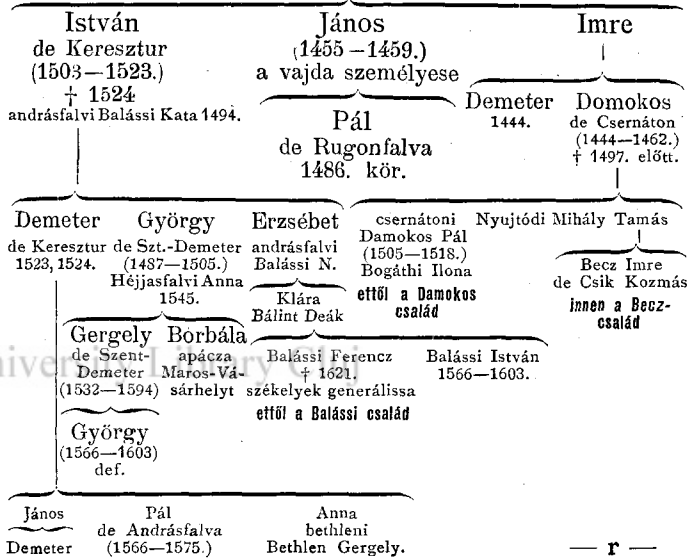
Mike Sándor gyűjteményében egy, a XVII. század elején készült családfát találtam ily czímmel: „Simplex Deductio Genealogiae Familiae Nyujtody“, ezt a Székely Oklevéltár adataival* kiegészítve állítottam össze alábbi táblázatot.

Nyujtódi Simon 1370.

Péter

György

1426. Kézdiszék követe Zsigmond királyhoz

* Sz. O. I. köt. 120. 169. 257. 263. 266. 277. 304. 308. 311. 316. 331. 334. II. köt.: 11. 14. 41. 72. 194. 209. 243. 301. 303. III. köt.: 59. 60. 62. 131. 153. 216. 223. 238. 240. 247. 338. IV. köt.: 20. 29. 33. 36. 38. 46. 98. 161. V. köt.: 19. 36. 37. lapjai

alsóbalászfalvi Cserényi család.

Erdély előkelő nemes családja, mely szereplését még a XV. század elején kezdi. Ősi fészke a régi Doboka vármegyében Alsó-Balászfalva, a honnan előnevét is vette. Az idők folyamán azonban több vármegyében kiterjedt birtokokat szereztek. Így: Doboka megyében: Felső-Balászfalva, Sajó-Keresztur, Sajó-Szent-András, Melegföldvár, Borzova, Dál, Farkasmező, Fűzes, Milvány, Rákos, Somló-Ujfalu, Ugrócz, Ördögkeresztur,

Solyomkő, Nagy-Esküllő, Sófalva, Alsó-Kékes, Nyárló, Paptelke és Babucz; Belső-Szolnok megyében: Kaczkó, Néma, Szilágytő, Árpástó, Középlaka, Bába, Oláh-Bogáta, Szelecske, Alsó-Ór, Szalona és Mikeháza; Kraszna megyében: Ilosva, Lompérd, Hosszúmező és Halmosd; Kolozs megyében: Középlak, Nyercze, Magyar-Nagy-Zsombor, Zutor, Berend, Kókényes és Aranykut; Közép-Szolnok megyében: Ó-Csáholly községekben voltak földesurak.

A család levéltára 1848-ban teljesen elpusztult s így csak az itt-ott talált följegyzések nyomán állíthatjuk össze a család történetét. Kővári és Nagy Iván a család leszármazási tábláját összeállítani meg sem kísérelték, hogy e nehézségek dacára is sikerült az alábbi nemzedékrendet megszerkeszteni, azt csak annak köszönhetem, hogy az Erdélyi Muzéumi Könyvtár Igaz-

gatójána kszivességéből alkalmam nyílt a Mike-féle gyűjtemény bővebb tanulmányozására és az itt szerzett adatokat jegyzeteink kiegészítésére használhattam.

1422.-ben említettik Cserényi Pál, ez az első adat, mely e családot illeti. Körülbelül két nemzedékkel alább 1492-ben pedig László és Pál.

1517-ben egy határ kijárási ügyben szerepelnek Márton és Ferencz. Kortársuk volt László és János, kinek leánya: Anna 1560 előtt Angyalosi Péterné.

1558-ban élt Gáspár, kinek neje Gerendi Gertrud vala és a kit Kövári a mai nemzedék törzseül jelel meg.

István 1540—1566 között Doboka vármegye főispánja.

János és György 1550. febr. 8-án tiltakoznak az ellen, hogy a maros-szentkirályi kolostor szerzetesei Martinuzzi György nagyváradai püspöknek és Pókai Jakabnak eladják Unoka községben fekvő jogos birtokaikat. (Sz. O. III. 300.)

A család egyik legkiválóbb tagja volt Mihály, ki 1592-ben adta ki Kolozsvárt „Historia a perza monarchiabeli fejedelemségről” című munkáját.

Básta önkényuralma ellen hadrakelt Székely Mózes oldalán négy Cserényit találunk: Márton, Balázst, Lászlót és Istvánt. László 1603. jul. 17-én a szerencsétlen brassói ütközetben veszté életét, ott a hól az erdélyi nemesség hősiességének a történelemben páratlan példáját adá, midőn a segély hadak gyáva megfutása után, a győzelem minden reménye nélkül, csak a dicsőséges halálért harczoltak végső lehetetükig.

Az itt említett Márton nyert volt új adományt Alsó- és Felső-Balázsfalván. Ferencz szintén új adományt nyer 1608-ban Vereségyszárára.

Farkas 1610—1630. Belső Szolnok vármegye főispánja. Bethlen Gábor fejedelem bizalmas embere, 1611, 1615, 1616 és 1624-ben portai követ, 1628-ban pedig a római császárhoz jár követtségben. Bethlen István fejedelem alatt tanács-ur, ő kísérte ki Erdélyből Brandenburgi Katalint. I. Rákoczi György is jöndulattal viseltetik iránta, őt küldi követül a kassai gyűlésre Reöthi Orbánhoz irt levelében rövid jellemzését is adja: „Palatinus uramnak most választ nem irtam, mivel az kassai gyűlésre már én is követem elválasztottam, egyik Cserényi Farkas, ki noha pápista ember, de jámbor, higyjé kegyelmed, jó helyen jár szive is, másik Csefei László, mi vallásunkon való, ezek már készen vadnak, csak az napját akarom érteni az gyűlésnek mikor leszen, s mindgyárt indítom őket.” (Tört. Tár. 1898. 19.)

1609.-ben Báthori Gábortól Borzó, 1630-ban Brandenburgi Katától Vista községekre nyert adományt.

Neje Bethlen Erzsébet, Bethlen Mihálynak Sombori Borbálától született leánya.

Vele egy időben élt egy másik Farkas, (1626.) kinek neje Almádi Anna és ettől gyermekei: János és Erzsébet Kamuthi Miklósné (1631—1651.)

1650 körül találjuk Gábort, kinek köblösi Teke Magdolnától fia György s úgy lehet ez azon Cserényi György, ki 1715—24-ig Doboka megye alispánja volt.

1670-ben Anna Hegyesi Mihályné.

István 1776—1785 Doboka megye főbirája, neje Torna Klára.

Ágnes Sombori Jánosné 1809. körül.

1830. körül él László, kinek neje Kendeffi Borbála, továbbá Zsuzsa Csabai Miklósné.

* * *

Cserényi Gáspár

ombuzi és kis-devecseri Ombozi Márta (utóbb elváltak)

I. István 1631.

I. Pál

Mihály

II. Pál

János

György 1741.
vécei Kovács Klára

Farkas
†

Klára
véglai Horváth László

II. István

III. Pál

fülpösi Náprádi Zsuzsa
1784. özv.

III. István

1777.
1. magy-gerő-monostori Kabós Sára
2. losonczi br. Bánffy Anna

Anna

lengyelfalvi Orbán Miklós

N.

kallóvai Gámán András

Krisztina

Klára

Zsuzsa

m.-berkeszi Mózsza László
sz. 1710. † 1775.

I. Dániel

ér-mindszentü Pelei Julia

I. Ferencz 1802.

† 1815. márcz. 12.
m.-n.-zsombori Sombori Julia

IV. István

Apollonia

Ágnes
m.-madarasi
Szekeres Sándor

II. Ferencz
osdolai
gr. Kún Róza
† 1895.

Sándor
† 1849.
farnosi
Keczeli Eszter

József

sz. 1810. † 1895.
gagyí Pálffy Polixena
† 1894.

II. Dániel Károly

Julia

† 1854.
kénosi Sándor János

Eszter
tolcsvai
Kászoni Elek

Anna
m.-berkeszi
Mózsza Samú

Izidor
m.-gy.-monostori
Kabós Minka

III. Dániel

Franeczka
† 1902. ápr. 15.
1. kismajtényi
Majtényi Ferencz
2. farnosi
Keczeli Sándor
c.-k. 1893.

Hona
† 1849.
hatuamandorfi
Hatfaludi Mór

Anna

széki gr. Teléki András
sz. 1847. h. 1807. † 1873.

* * *

A család czimere, mint rajzunkon is látható: kék udvarban zöld halmon ágaskodó medve, jobb első lábában almát tartva.

Sisakdísz: pajzsalak növekvőn.

Takarók: kék-arany, vörös-ezüst.

Ez megegyez Cserényi Jánosnak 1659-ki pecsétlenyomatával, ettől a Siebmacherben közölt czimer annyiban tér el, hogy ott a koronán ágaskodó medve vékonyan karddal van átdőfve, a paizs udvara pedig arany. (!)

r e

Adatok a rádai Rádai család történetéhez.

A rádai Rádai család eredete, miként azt az alább egész terjedelmében közölt följegyzés fentartotta, messze századokra nyulik vissza. E följegyzés, mely a család genealogiai leszármazását tartalmazza 1764. esztendőből való s föltevésém szerint egy kiegészítő részét képezi azon halotti beszédnek, mely ugyan ez év július havának 17-ik napján lett tartva gróf széki Teleki Lászlóné szül. rádai Rádai Eszter elsíratására. Erre enged legalább következtetni e kitétel: „Mégfosztatván azért ily drága Méltóságos kegyes Dajkájától a Marosvásárhelyi Kollégiumban tisztességes tudományokban magát gyakorló ifjuság is: ilyen kesergő versekkel önti ki méltó bánatát nagy emlékezetű jó Patrona Asszonyának elsíratására 1764-ik esztendőben Szent Jakab havának 17-ik napján.“

A család alapítója Apuliából 1100 táján bevándorolt Rátold nevű egyén, a ki a genealogiai írók egyöntetű adatai szerint Casertából való és a casertai gróf rokona volt. Egyik leszármazója már 1219-ben királyi országbíró és kevei főispán. E nemzetségből 1265-ben Rorand tótországi bán, István pedig a királyné lovászmestere és tárnoka.

Ettől a Rátoldtól veszi eredetét a rádai Rádai család, mely „mindkét hazának“ jó és hű hazafiakat adott, kik ős időktől fogva játszottak jelentékeny szerepet.

A leszármazásról, rokoni összeköttetésekről és a család egyes tagjainak a közügyek terén szerzett érdemeiről hadd beszéljen maga a följegyzés, melyet teljes egészében ide iktatok:

„Mennyei királyhoz közelített, és annak kegyelmének rá kinyújtott arany-veszszejét megfogott *Esther Aszszony*, amaz Izraelbéli nagy-anya, néhai Méltóságos gróf *Rádai Rádai Esther aszszony ő nagysága*, Méltóságos R. Sz. B. született gróf Széki Teleki László ur, a szentséges tsászári, királyi és apostoli felségnek arany-koltsos komornyikja, erdélyi főpohárnokja és egyik belső tanács-ur hive ő nagysága idvezült kedves hitese társa.

Kinek tulajdon maga személyebéli, és az aszszonyi nemet tsaknem fejl-muló külső, belső jeles virtusait, régi időkre felnyuló nagyméltóságú Eleinek hosszú rendi is nem kevésbé ékesítette. Mert olyan uri vérből és házból vette volt e néhai Méltóságos gróf-aszszony ő Nga. származását; a mely a nemes Magyar-országban, majd hét száz esztendőök elfolyásoktól-fogva mind e máj napig is virágozik: attól a *Rátold* nevű úrtól kezdve tudniillik credni, a ki a miképpen a Magyar-Kronikákban, mint igen nevezetes dolog, örök emlékezetre feliratott; még Kálmány király alatt, Krisztus urunk születése után 1100-dik esztendő tájban, egy más *Olivér* nevű uri emberrel együtt, a hires Olaszországból a magyarok földökre által-plántáltatott volt; Mely első *Rátoldnak* familiájából támadott azután más *Rátold* is, a III. Béla királynak 1175-dik esztendő tájban, Hadi vezérei közül való egy derék uri ember, Fejérvőnek és Bárkánynak földesurok. Ez után már a *Rátold* familia nemesak több lineákra, úgy mint a *Rádai*, *Hasznos* és más uri familiákra kezdett elterjedni; hanem *Rátold* helyett *Rádai* nevezetet vévén egyik Ág magára, 1295-dik esztendő tájban, ilyen vezeték név alatt, legelsőben botsátotta ki mint egy magából *Rádai Balázst* kinek fia *Rádai Jakab*, élt osztán 1344 esztendő tájatt. Ennek a *Rádai Jakabnak* három jeles fiai, *Rádai Balás*, a ki 1415

esztendő felé virágozott és ismét *Péter* és *Mihály* születvén, a *Rádai* familia, a mely eddig tsak Magyarországot ékesítette vala; a következő időkben az Erdélyi nemes Hazában is elágazék, mintgyárt említett *Rádai Mihály* által, kinek *Damian* fijától való unokája *Rádai Gál* ide béköltözvén, itt meg is telepedék. Így azért a *Rádai Gál* maradékából származott *Rádai Bálint*, a ki *Szalántzi Erzsébet* vévén el feleségül e szerentsés házasságból születének ő neki három fiai, *Cyörgy*, *Péter* és *Ferentz* kiknek itt Erdélyben lett egyben párasodásokból, a leány ágon, a néhai *Bartsai Abrahám* ur, *Rádai Klára* férje lineája, és a *Felvinczi*, *Pókafalvi*, *Török*, *Horvát* és más nevezetes familiák is származtak. Nem tsökönt vala pedig ez idők alatt meg a Rádai familiának a fiuji lineán Magyar-országban szakadatlan folyása. Most a feljebb említett *Rádai Jakab* első fijától *Rádai Balástól* születvén *Rádai Gergely*, ennek 1479 tajban, *Inartsi Farkas Ilonával* való házassága által, *Rádai Bálint*; *Rádai Bálintnak* pedig 1515-ben *Tsévi Ilona*, *Tsévi Balás* leányától *Rádai István* és felesége *Uj Szászi Ilona*, *Uj-Szászi Lórintz* leányától 1545-ben születvén; a most is fen-álló uri *Rádai* familiának, mint egy közelebb való feje és törzsöke leve. Nemcsak pedig e nagy emlékezetű *Gáspár* fijától, mint utánna épüendő fényes maradékinak egy ékes oszlopával vala jeles az imént nevezett *Rádai István* ur, hanem e mellett, olyan két, ditsőséges emlékezetű fijkal, úgy mint ama nagy hírű *Rádai Mátéval* és *Pállal* áldaték meg Istentől, a kik a közönséges-társaságbéli, vitézi és vallásbéli épen különös virtusaiknak sugáiraival, mind familiájoknak, mind pedig mind a két magyar hazának egén, nem különben mint két fényes csillagok, úgy tündökölnék vala. Folydogálnak vala ugyanis akkor Magyar-országon azok a köny-hullatás nélkül nem említhetendő keserves esztendőök, melyekben némely, Hazájoknak veszedelmében gyönyörködő emberek által kihivaltatván *Szulimány* török-tsászár, szerteszélyel minden Helységeket nagy dühösséggel felkoberolván pusztit vala: kastélyokat ostromolván megvéssen vala: a Keresztényi névvel amaz alsó Bástyájának Béts várának is megszállására magának utat készíteni kívánván. Ekkor azért *Rádai Máté* ur, mint igaz magyarvérű erős vitéz, szegény Hazájához-való szeretetének tüzetől gerjedezvén, *Baboltsa* várát, a környül-nyargalódzó és azt tsak nem ostrommal szüntelen vívó Török-pogány körmei közül, nagy eszével és serény gondjával, éjjeli, nappali vigyázásával, mintegy kiragadá és megoltalmazá. Mely édes Hazájához és Kegyelmes Királyához mutatott hivségéért, s egyéb chez hasonló viselt dolgaiért; akkor ditsőségesen uralkodott, semmi pennától vagy nyelvtől méltó volta szerént eléggé soha meg nem ditsértethetett, *I. Ferdinánd* Felséges Római Tsászár és Magyar Királytól, a *Rádai Máté* ur, és általa az egész *Rádai* uri familia eddig tsak két egy szarvval jegyes Tzimere, szájában olaj-ágot tartó galambbal meg-öregbiteték, innen Holddal tull Tsillaggal környülvétetvén. Sőt ezen jeles vitézi magaviseletével sem tartván meg *Rádai Máté* ur, hogy Hazájához való kötelességének elég tétetett volna; volt ő még (amint nevezik) Vice Iudex Curiae és a T. N. Poson vármegye béli Devény vára érdemes Fő Kapitánya. De e három nagyhirű testvérek között az utolsó, *Rádai Fál* ur sem vala utolsó, mind a külső mind a vallást néző ritka virtusoknak gyakorlásokban; ő lévén amaz igaz

hires *Reformator*, *Skaritzai Máténak* is kegyes pátronusa, és Erdélyben is a Rádai uri familiának ujjlag terjesztője. Magyar-Országról ugyanis ide által-szár-mazván, itt *Rádai Mátyás* fija után való unokája, *Rádai Dávid* ur, a Fa-garasi *Commendáns*-ságot ditséretesen viselvén; megbizonyosodék; hogy a *Rádai* uri familiából, mint nagy élő fából, olyan ágak szoktak nevedni, a melyek mind a két hazában kiterjedvén, sokaknak árnyékot tartani és hasznos gyümölcsöket is teremni igen alkalmatosak valának. Magyar-Országon azalatt jödögél vala egyenes uton a *Rádai Gáspár* és kedves felesége *Baji Klára* Baji Ignázt és Herentényi Sofia leányok által 1585 esztendő tájat a *Rádai* uri linea, születvén ő tőlök *Rádai András* ur, a ki Hazájának szolgálatjában más hasznos tisztséget is példás ditsérettel viselt, és nevezetesen a nagy emlékezetű IV-ik *Ferdinánd* Római Tsászár Magyar Királyságra lett koronáztatásának alkalmatosságával, az 1646 béli Ország gyűlésben érdemes követ volt, s mind ezeken kívül *Szétsény* várának is ditséretes kapitánya. Ki még ezzel is Istentől áldatot, igen szerentse fia vala, hogy kedves hitese társával *Madáts Sofia* aszszonynyal *Madáts Péter* ur és *Sallai Anna* aszszony leányjokkal együtt, *Rádai Gáspár* és felesége *Libertsei Rosina* Libertsei Mihály ur, és *Földvári Sónia* aszszony szerelmes leányjok által, mint fija és menyé által, nagy atyja lehete amaz örök emlékezetű ditsőséges uri férfinak *Rádai Rádai Pál* úrnak, kinél ha több senki nevezetes ez uri familiában nem született volna is, ez egyedül mind az által elég lesz vala a maga uri Házának arra a fényre való hozására, a melyel az, (mely Istennek egészsz nemzetünkhöz való nagy jó kedve) ma is világosodik. Mely nagy Herosnak. Istenéhez, Királyához, Hazájához gyakorlott példa nélkül való és szokatlan buzgó szeretete, ha leírható volna is; ez uri familiának szánt-szándékkal keskeny lineák körében szorított behozása semmiképen bé nem foghatná. Mert elhalgatván a Szatmári Transactionak tsak nem egyedül általa lett hasznos végben vitelét; sok rendbéli Ország-gyűléseiben egyéb kori rábizatott terhes és nagy dologban tett munkáit; tsak az 1715-dik és 1723-dik esztendőkből esett *Posoni Dietákon* viselt követségbéli tisztségét; a *Religionaria Oeconomico Politico Furidico Militaris* systema beli, az akkori tsászári és királyi felségnek, és egész Magyar-országnak tetszéséből reábizatott, és majd hét esztendőig böltsen folytatott királyi *Commissarius*-ságát, ki tudná érdeme szerént leírni és voltaképen megditsérni? Már tudományját, vallása szeretetét, Isten kezéhez szokott, és a menyneyi koronáért, a Király-Krisztus Zászlója alatt serényen gyakorlott vitézségért ennek az Istenét Istennek megadott urnak, eléggé hirdeti s bizonyítja ama *Lelki Hódolás* nevet viselő, nem nagy ugyan, de keresztényi köteleességet, buzgó imádságokban és lelki szép énekekben tökéletesen elé-adó könyvetskéje, hogy egyszer Posenban, másszor Bétsben a Felsőes VI. Károly Római Tsászár és Magyar-Országi örökös király előtt, az ő Felsőes kegyelmességének kinyerésére, vallása iránt tett *peroratioit*, s egyéb ilyen színű viselt dolgait ne említsem. Ilyen bölts és kegyes uri Atya volt már az, a ki a régi Kajali uri familiának legutolsó virágát. N. T. N. V. *Kajali Pál* ur, és T. N. Fái Borbára Aszszonynak szerelmes leányjokat, mint minden külső és belső szent virtusokban magához épen hasonló fiát, N. T. N. *Kajali Klára* aszszonyt a házassági szent életre kiválasztván, hozzá viseltetett tökéletes szeretetnek zálogaival hagyá, a a fíjuji ágon ugyan, Isten kegyelmességéből Mostan is élő és atyja nyomdokát egy pontig követő nagytudo-

mányu férjfíját, *Rádai Rádai Gedeon* urat, és maga nevét viselt, de még 26 esztendő korában a menyneyi Hazába költözött, és ott véle együtt örvendező *Rádai Pál* urfit; a leányágon pedig az egyetlen egy néhai Mlgs. Gróf *Rádai Rádai Eszter* aszszonyt ő Nagyságát, feljebb megnevezett Mlgs. R. Sz. B. született Gróf Széki Teleki László ur ő Nga. kegyes, szent emlékezetű, boldogult Hites Társát. E vala azért e néhai Mlgs. Gróf Aszszony ő Nagyságának atyai ágon lett származása, lévén másfelől az atyai lineán is tudniillik a régi ditsőséggel fényeskedett T. N. Kajali familiában ő Ngának hasonló méltóságu minden virtusokkal felruházott uri elei. Minek-utána azért ilyen régi méltóságú ur-anya és aszszony-anya által 1716-dik esztendőben e világra született, és a kegyességben és minden jó erkölcsökben felneveltetett volna, a néhai Mlgs. Gróf *Rádai Rádai Eszter* aszszony ő Nga. és a szent házassági életre Mlgs. R. Sz. B. Gróf Széki Teleki László ur ő Nagyságával 1732-dikben Sz. Iván havának 27-dik napján egyben kötötven egészsz 31 esztendő, hat hónapok és hat napok alatt, keresztény és bölts aszszony-állathoz illendő páros életet töltött volna el: nem hagyá Isten szép gyümölcsök nélkül e házasságot, adván nekik *Pál, Daniél, László, József, Eszter, Gedeon, Benjamin, Klára, Sigmond* és *Krisztina* tiz jeles uri magzatokat. Kiknek ha szintén nagyobb részek vagy zöldellő ifjuságokban, vagy pedig még gyenge virág korukban elhervadtak is: de élnek Isten jó kedvéből (s oh bár sokáig éljenek!) a fíjak közül e Nemes Erdélyországnak amaz másik reménysége Mlgs. R. Sz. B. született *Gróf Széki Teleki József* úr ő Nga, a Tsászári Királyi és Apostoli felségnek *Camerarius*, a leány részről pedig Mlgs. R. Sz. B. született *Gróf Széki Teleki Eszter* aszszony, Mlgs. Gróf és *Camerarius Torotzkai Zsigmond* ur ő Nga hiveséges élete párja és még a szüzeknek seregét ékesítő Mlgs. R. Sz. B. született *Gróf Széki Teleki Klára* kis-aszszony ő Nagysága. A kiket édes anyai nagy szorgalmatossággal mikor már felnevelt volna, a néhai Mlgs. *Gróf Rádai Rádai Eszter* aszszony ő Nga. a miképen sokak közül választatván-ki annak előtte is lelki szépségéért igen kedves vala a Király Krisztus előtt; ugy terhes nyavalyáinak, ostromai miatt nagy félelemben lévén, minek utána a maga, arany-nál drágább hitének bibor és bársony királyi ruháiban fel öltözött volna, és az Atya Istennek jobbja felől tétetett Királyi székben ülő Menyneyi Király előtt buzgó könyörgés által megállott volna: rátekinte és meglátá őtet a Menyneyi Király Krisztus, és így kedvet találván ez ő Menyneyi Országának Székiben ülő Király előtt e néhai Mlgs. *Gróf Rádai Rádai Eszter* aszszony ő Nga; kinyújtá ő reája a maga kezében szüntelen tartani szokott Kegelemnek arany-veszszéjét; mellyet ő megilletvén, e Király jó kedvén vevé és menyneyi ditsőséges Országában részt ada ő neki az ezen folyó 1764-dik esztendőben, Boldog Asszony havának 4. napján. Megfosztatván azért illy drága Mlgs. kegyes Dajkájától, a Maros-Vásárhelyi Kollegyomban tisztességes tudományokban magát gyakorló Ifjuság is: ilyen kesergő versekkel önti ki méltó bánatját nagy emlékezetű jó Pátrona Aszszonyának el-síratása 1764-dik esztendőben, Sz.-Jakab havának 17-dik napján:“

*

Eddig tart a följegyzés. Sajnos, hogy a búcsúztató verseket tartalmazó vég hiányzik, de a meglevő leszármazás mindenesetre fontos és nagybecsű a genealogiára nézve.

Rác Viktor.

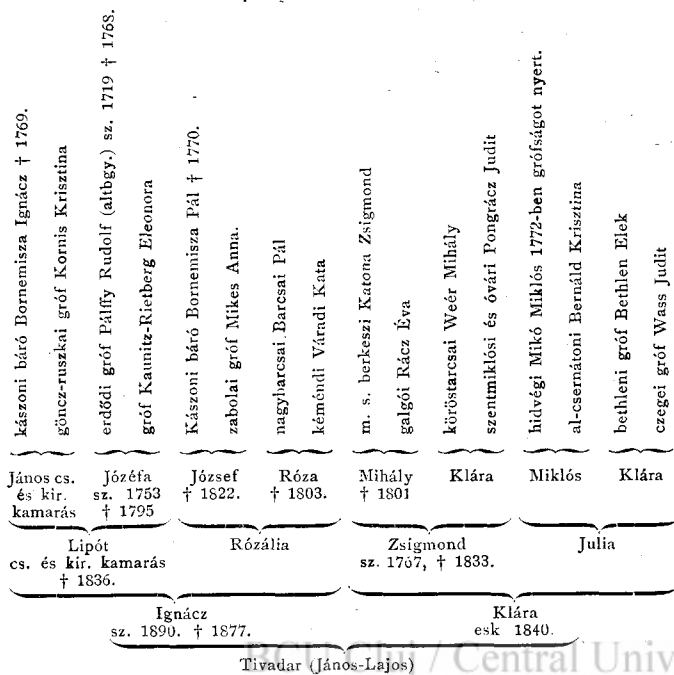

Ősfák.

— Összeállította: Gy. R. —

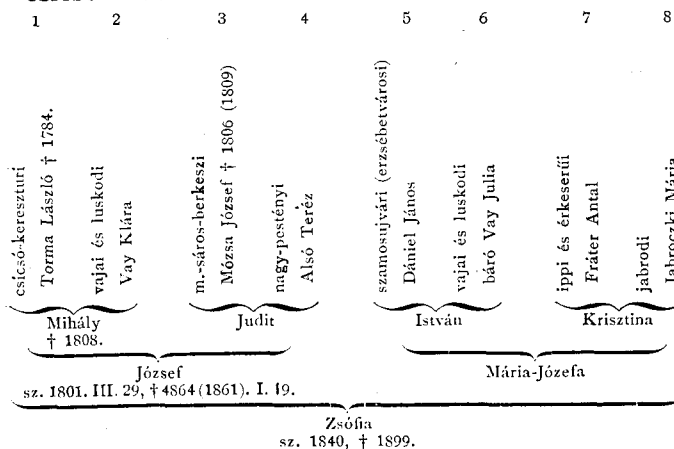
kászoni báró Bornemissza Tivadar, cs és kir. kamarás.

1843–1902.

cs. és kir. kamarás sz. 1843. szept. 21-én, † 1902. nov. 20. egyike azoknak, kit az élő nemzedék az utolsó 50 esztendő alatt mint nagy embert temetett el. Erdély s főleg Hunyadvármegye közéletében minden téren áldásos nyomokat hagyott maga után. Tudomány- és emberszeretetét csak meleg hazafias érzülete multa fölül. Hunyadvármegye társadalmának az utóbbi időkben valódi kapcsát képezte, áldozatkészségével a megye humanistikus intézményeit hathatósan támogatta, az ifjuság nevelését magasabb ideális szempontok szem előtt tartásával és gondoskodó szeretettel előmozdította. Széles látókörű igaz lovagias magyart vestettünk benne s elhunytát nem csak Hunyadvármegyében fájlalják, de osztoznak a részvétben mindenütt, hol lovagias, nyilt jellemét, előzékenységét és bő ismereteit ismerték.

V. csicsó-keresztúri dr. Torma Zsófia leszármazása.

1. A csicsó-keresztúri Torma cs.

Források: K. 240.; N. J. XI. 253.; S. ung. A.; S. sbbg. A.; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: Donatiós nemes cs. Csicsó-Keresztúrt állítólag Izabella kir. nyerték. Czímer: Lásd S. sbbg. A. 178. táb.

NB. Kék mezőben koronázott zöld dombból természetes torma-gyökér (három zöld levéllel) nő ki, melyre kígyó tekerődik, ennek feje pedig koronán van átdugva. Sisakdisz: Három zöld torma-levél. Takarók: kék-arany-piros-ezüst.

Torma Ferencz, † 1763 }
maros-járai Baranyai Klára } László, † 1784.

2. A vajai és luskodi Vay cs.

Források: N. J. XII. 91. és 473.; S. ung. A.; Turul V. 78.; stb.

Nemességre vonatkozó adatok: Ős nemes cs. Nemességét igazolták Czóbel István és ábrahámfalvi Ugron István a kamarási méltóság elnyerése alkalmával.

Czímer: Lásd S. ung. A. 483. táb.

3. A magyar-sáros-berkeszi Mózsza cs. Irták magukat korulyáról is.

Források: K. 189.; N. J. VII. 568.; S. ung. A.; S. sbbg. A.; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: Birtokos nemes cs. Fellépésük a fejedelmek korába esik, ekkor élt Gergely Marosszékből Ernyéről való „nemesember és udvari katona“.

Mózsza László, sz. 1710, † 1775 }
alsó-balázsfalvi Cserényi Zsuzsa } József, † 1806 (1809)

4. A nagy pestényi Alsó cs.

Források: K. 8.; N. J. I. 24 és XIII. 16.; S. ung. A. Sppl.; S. sbbg. A.; B.; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: Birtokos nemes cs. Törzsfájukat a vajdák korában kezdik meg.

Czímer: Lásd S. sbbg. A. 52. táb. (hól tévesen Alsáni de Nagy-Pestény)

Ferencz }
bolgárfalvi Sebesi Borbála } Teréz }
Mózsza Józsefné

5. *A szamos-ujvári (erzsébetvárosi) Dániel cs.*

Források: Jegy.

Rangemelés: Czimeres nemes levél és indigenatus kelt Bécs 1725. VII. 3. Dániel Tódor, Jeremiás és Pál, szamos-ujvári őrmény kereskedők, Tódor fiai: Demjén, Miklós, Lukács és Minas részére. Orsz. It. Lib. Reg. Transsyll VII. 531.

NB. A diploma szövegét lásd Dr. Temesvári, Őrmény nemes cs.

Czímer: Lásd S. sbbg. A. 81. táb. és a kir. könyv. hól leván írva.

NB. A diplomában sisakdisz nincs említve.

6. *A vajai és luskodi Vay cs.*

Források: Lásd V. 2. alatt.

Rangemelések: Báróság 1760-ból Vay Ádám és Mihály testvérek részére.

Vay Ádám 1743–1742.	} Ádám, báró 1760, † 1768. } Julia
báró Pongrácz Krisztina	

Czímer: Lásd S. ung. A. 483. tab.

7. *Az ippi és érkeserői Fráter cs.*

Források: K. 88.; N. J. IV. 251.; S. ung. A.; S. sbbg. A. Sppl.

Rangemelés: Czimeres nemes levél kelt Varsó, 1582. XI. 14. Báthori István; lengyel királytól ippi Fráter Pál részére. Igazolta e cs. nemességét Ujfalusi Sándor a kamarási méltóság elnyerése alkalmával.

Czímer: Lásd S. sbbg. A. Sppl. 197. táb. és Orsz. It. Lib. Reg. LII. 487.

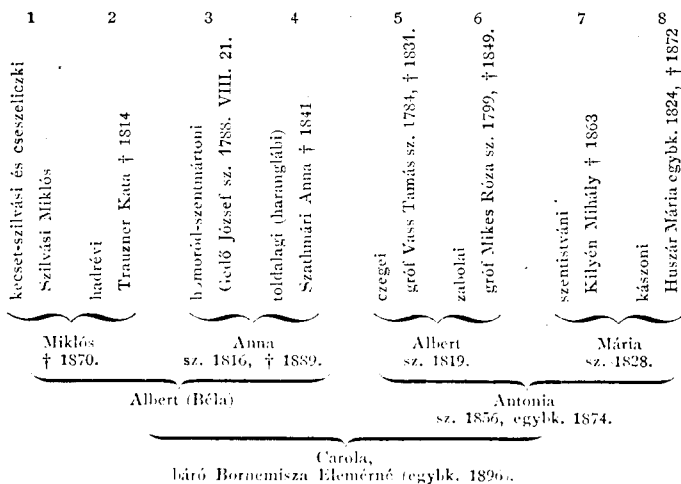
Fráter Antal nagy-rátoni és adorjáni Rátoni Kata	} Antal † 1898.
--	--------------------

8. *A jabrodi Fabroszki cs.* Lásd II. 16 alatt.

Jabroczi Gábor csicsó-kereszturi Torma Kata	} Mária Fráter Antalné
---	---------------------------

VI.

kecset-szilvási és cseszeliczki Szilvási Carola leszármazása.

1. *A kecset-szilvási és cseszeliczki Szilvási cs.*

Források: K. 262.; N. J. X. 722.; B.: Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: Donatiós nemes cs. Szilvási (de Zylvas) Pálnak fia András már 1367. birtokos Szilváson és 1394-ben Péter mester Veréb György alvajda fia, beiktatja Szilvási Pál fiát Andrást a koppáni jószágba.

Czímer: kék mezőben, zöld téren kétfarkú arany oroszlán, két első lábával buzogányt tart. Sisakdisz: A pajzs alak növekedve. Takarók: piros-arany—piros-ezüst (!).

Szilvási Bálint, † 1805	} Miklós
galaczi Buda Ráki	

2. *A hadrévi Trauzner cs.*

Források: N. J. 330.; Jegy.

Rangemelés: Czimeres nemes levél kelt 1590. I. 4. Báthori Zsigmondtól Trauzner Lukács részére. Orsz. It. 1590. k. c. Lib. Reg. anni 1591:71.

Czímer: Nem ismerjük.

Tranzner Lukács 1580. nemes	} István	} István	} Zsigmondt	} Boldizsár	} Samu	} János báró Kemény Erzsébet	} Kata, † 1814 Szilvási Miklósné
-----------------------------	----------	----------	-------------	-------------	--------	------------------------------	----------------------------------

3. *A homoród-szentmártoni Gedő cs.*

Források: K. 95.; N. J. IV. 356.; Pál. I.; S. ung. A.; S. sbbg. A.; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: E cs. nemességét igazolták gr. Bethlen Balázs, báró Kemény Akos és István a kamarási méltóság elnyerése alkalmával.

Czímer: Lásd S. sbbg. A. 99. táb.

Gedő József, sz. 1743, † 1800	} József
Kénosi Sándor Klára	

4. *A toldalagi (haranglábi) Szathmári cs.*

Források: N. J. X. 510.; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: E cs. nemességét és czímerét igazolták gróf Bethlen Balázs, báró Kemény Ákos és István a kamarási méltóság elnyerése alkalmával.

NB. Szathmári László (*kis kük.* vm.) igazolta nemességét 1786-ban. Orsz. It. Lib. Reg. LIII. 490, Nr. 236.

Czímer: Nem ismerjük.

5. *A czegei Wass cs.* Szent-Egyedről is irták magukat.

Források: K. 251.; N. J. 79 és 472.; M. N. Zs.; S. ung. A.; S. sbbg. A.; Jegy.

Rangemelés: Grófság czímer-bővítéssel kelt Bécs 1744. XI. 13, nyerték: czegei Wass Miklós, neje gr. Teleki Kata, leánya Kata; György, neje Szentpéteri Erzsébet, leányai Éva, Erzsébet és Zsuzsa; Ádám, neje Toldalagi Kata, leánya Ágnes. Orsz. It. Lib. Reg. Transsyll. IX. 624.

czegei Wass Dániel	} Miklós, gróf 1744.	} Kata, gr. 1744.
		} Ádám, gróf 1744, † 1779.

Czímer: Lásd S. sbbg. A. 43. táb. és a kir. könyv, hól a bővített czímer le van írva.

Ádám, gr. 1744, † 1779.	} Dániel Szigeti Szerencsi alias Hajnal Klára	} Tamás sz. 1781, † 1331.
-------------------------	---	---------------------------

6. *A zabolai Mikes cs.*

Források: K. 182.; N. J. VII. 473.; M. N. Zs.; Pál. II.; S. ung. A.; S. sbbg. A.; Jegy.

Rangemelések: Báróság 1693-ból Mikes Mihály és Pál testvérek részére. Grófság, kelt Bécs, 1696. V. 4-én zabolai báró Mikes Mihály részére. Orsz. It. Lib. Reg. Transsyll. I. 48.

Mikes Mihály	} Antal	} János, † 1815	} Róza, sz. 1749, † 1849
br. 1693, gr. 1696, † 1721			

Czímer: Lásd S. sbbg. A. 39. és 40. táb.

7. A szentistváni Kilyén cs.

Források: Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: Lófűség, kelt Nagy-Barcsa, 1602. VI. 24-én Báthori Zsigmondtól marosszéki szentistváni Killyéni (igy!) László, Dénes, István és Lukács részére. Sz. Oklt. V. 1027. (175. lap).

Czímer: Nem ismerjük.

Kilyén Márton, † 1829 {Mihály, † 1863
Horváth Sára, sz. 1771, † 1856. XI. 17 {kászoni Huszár Mária, egybk. 1824, † 1872

8. A kászoni Huszár cs.

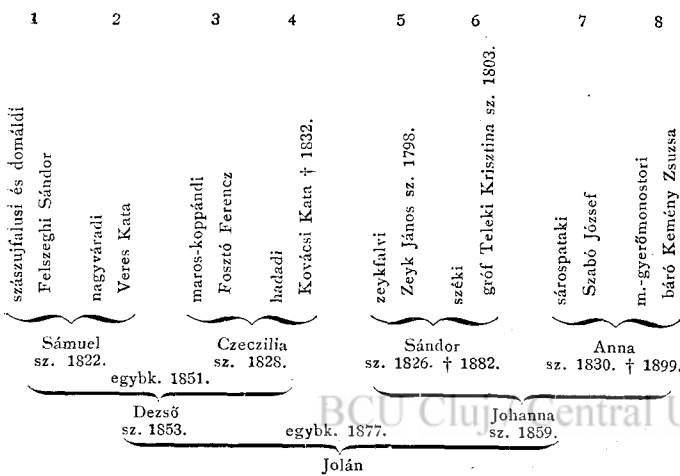
Források: Jegy.

Nemességre vonatkozó adatokkal nem szolgálhatunk.*

Czímer: Nem ismerjük.

VII.

szászújfalusi és domáldi Felszeghi Jolán leszármazása.

1. szászújfalusi és domáldi Felszeghi cs.

Források: N. J. IV. 151.; Pál. I. 267.; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: Birtokos nemes cs., földtehermentesítési kárpótlást nyertek:

Samú: Kis-Sármás (Kolozs-m.); Szent-Egyed, Szava (Doboka-m.)

Károly: Rőd, Kara (Kolozs-m.); Meleg-Földvár, Al-Kékesnyárló (Doboka-m.); Báton, Árpástó, Malom, Malucz, Al-Oroszfalu (B.-Szoln.-m.) Al-Répa (Torda-m.)

Ádám: Buzd, Csente, Feketelak, Szász-Ujós, Kis-Devecser, Meleg-Földvár, Erdő-Szombattelke, Kapor (Doboka-m.); Csaba, Horgospataka, Kozárván (B.-Szoln.-m.)

Péter és neje Balogh Klára: Felső-Nádasd, Nagy-Oklos, Nándor-Válya, Bosorád (Hunyad-m.); Szilágytő, Péntek (B.-Szoln.-m.); Szokol (Kolozs-m.); M.-Földvár.

Ágnes, Turócziné: Buzás-Besenyő, Bord, Gyulás, Harangláb (Küküllő-m.)

István: Mikefalva, Nagy-Cserged, O.-Solymos, Gogány-Váralja, Gogány, Kund, Szamostelke (Küküllő-m.); Simontelke (Doboka-m.)

Borbála, Boérné: Faragó, O.-Ujfalu (Kolozs-m.)

NB. Pálmai szerint e család Apaffi Mihálytól nyerte armálisát, tudunkkal azonban 1665. jun. 6-án a kézdi-almási Felszegi család nyert arma-

* Kérjük szíves olvasóinkat, hogy úgy ezen, mint közleményünkben általában itt-ott mutatkozó hiányokat, a metalan rendelkezésünkre álló adatokkal kiegészíteni és észrevételeiket folyóiratunkkal közölni szíveskedjenek.

list. Megjegyezni kívánjuk még, hogy 1607. apr. 6-án homorod-szentmártoni Felszegi Márton lófűséget nyert. (Gy. K. 4. Lib. Reg. 15.)

Czímer: kék mezőben, zöldtérén ágaskodó oroszlán, első jobblábában görbe kardot tart. Sisakdísz: a pajzsbeli alak. Takarók: ?
Ilyen czímeres pecsétet használt Felszegi Péter, Dob.-vm. hites szolgabírája 1831-ben. A pecséten „F. P.“ betűk láthatók.

Felszegi János {Péter {János {Sándor
tancsi Földvári Kata {Pálai Borb. {poka-keresztu. Székely Zsuzsa {n.-váradi Veres K.

2. A nagyváradi Veres cs.

Források: N. J. XII. 150.; Pál. I.; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: nagy-váradi Veres Zsigmond (élt még 1770-ben) mint Szavában birtokos, a kétségtelen nemesek sorába vétetett fel.

Czímer: (Pálmai szerint): kék pajzsban koronából növekedő szarvas egy nyállal keresztül ütött olajágot tart. Sisakdísz: A pajzsalak. Takarók: ?

NB. Veres Sámuel, nemes Kolozsvm. hites szolgabírájának († 1819. és férje volt Rettegi Teréznek) 1791-ben használt pecsétjén kerek pajzsban oroszlán látható, felemelt jobbában görbe karddal.

Veres Samu, † 1819 {Kata
kis-budaki és rettegi Rettegi Teréz {Felszegi Sándorné

3. A maros koppándi Fosztó cs.

Források: K. 258.; N. J. IV. 225. és XIII. 238.; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: Birtokos nemes cs. Maros-Koppandot „vitézlő“ Fosztó Menyhárt nyerte 1647. VII. 13-án Kemény Jánostól. (Lásd I. füzet Oklevéltár, 2. sz.)

Czímer: kék (?) pajzsban oroszlán, felemelt jobbában görbe kardot tart. Sisakdísz: a pajzsalak növekedőn. Takarók: ?

Ily czímeres pecsétet használt Fosztó József 1816-ban. A pecséten „F. J.“ betűk láthatók.

Fosztó Farkas {Ferencz
Gerendi Borbála {Kovácsi Kata, † 1832

4. A hadadi Kovácsi cs.

Források: N. J. VI. 445; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: Birtokos nemes cs. Sámuel és neje Németi Mária Peselnek, Mikes és Aranyos-Lona birtokaik után nyertek kárpótlást.

Czímer: Nem ismerjük.

Kovácsi Sámuel {Kata, † 1832
Németi Mária {Fosztó Ferenczné

5. A zeykfalvi Zeyk cs.

Források: K. 247; N. J. XII. 393; Turul XV. 142; B.; S. ung. A.; S. sbbg. A.; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: Ős nemes cs. Nemes-ségét igazolta zeykfalvi Zeyk József, cs. és kir. kamarás. Ennek atyja ugyan József 1895. VI. 25-én (legfelsőbb elhatározás) báróságot nyert.

Czímer: Lásd S. sbbg. A. 189. táb.

NB. Máshól a kar piros öltözetű, takarók: kék arany—piros ezüst.

Zeyk Samuel {János, sz. 1798
malomvízi Kendeffi Mária {gr. Teleki Krisztina, sz. 1803

6. A széki gr. Teleki cs. Lásd I. 1. alatt.

Teleki Mihály {Sándor {Lajos {Domokos, † 1824 {Krisztina, sz. 1803
sz. 1634, † 1690 {sz. 1679, † 1700 {† 1758 {malomvízi Zeyk Jánosné
gr. 1685, † 1690 {gr. 1697, † 1700 {gróf Kendeffi Zsuzsa

7. A sárospataki Szabó cs. Megkülönböztetendő a sárpataki Szabó családtól.

Források: Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: Magyarországból Erdélybe szakadt nemes cs. Táblázatunkon álló József a híres Simonyi József huszár-ezredes alatt kapitány volt; Erdélyben házasodott, elvevén báró Kemény Zsuzsát.

Czímer: Nem ismerjük.

N. { Szabó József { Károly
br. Kemény Zsuzsa { Anna, sz. 1830, † 1899 { Anna
zejkfalvi Zeyk Sándor, sz. 1826, † 1882 { Dózsa K., sz. 1828

8. *A magyar-gyerőmonostori Kemény cs.* Irták magukat „Kéttorony“-ról is.

Források: K. 146; N. J. 174 és 541; M. N. Zs.; S. ung. A.; S. sbbg. A.; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok (rangemelések): Os nemes cs.

Báróság: 1649-ből Orsz. It. 1649. Gy. k. 24. Lib. Reg. 92.

Báróság: 1704-ből Kemény László, János és Simon testvérek részére.

Báróság: kelt Bécs, 1755. II. 18-án Kemény János (?); Boldizsár, fiai: Imre, Zsigmond, Sámuel; György, fiai: György, Sándor; Ferencz, gyermekei: Simon, Pál, Péter és Zsófia részére. Orsz. It. Lib. Reg. Transsyl. X. 384.

Grófság, czímer bővítéssel: kelt Bécs, 1744. XI 13-án báró Kemény László és gyermekei; László, Lőrincz, Farkas, Miklós, Johanna és Terézia részére. Orsz. It. Lib. Reg. Transsyl. IX. 570.

Grófság: kelt Bécs, 1804. II. 9-én báró Kemény Sámuel és gyermekei: Miklós, Sámuel és Katalin részére. Orsz. It. Lib. Reg. Transsyl. XIII. 317.

Grófság: kelt Bécs, 1808. VIII. 12-én báró Kemény Farkas és gyermekei: József és Polixena részére. Orsz. It. Lib. Reg. Transsyl. XIII. 439.

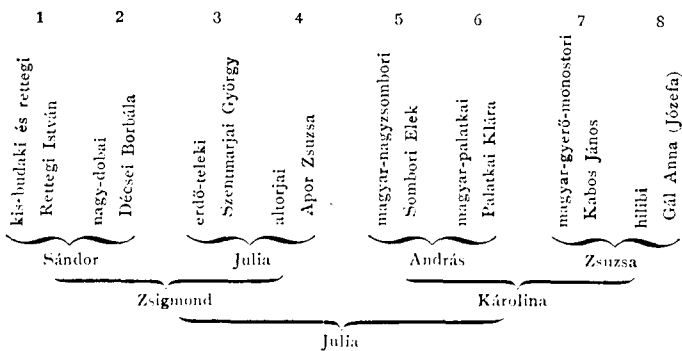
Boldizsár 1576, 1630	János, a fejedelem	Simon	János, b. 1704	Zsigmond	Gergely	Farkas gr. 1808
			László, b. 1704	László, gr. 1744	Miklós	Samu, gr. 1804
Péter	János	Péter	János, br. 1755 (?) †	Imre, b. 1755	Sámuel, b. 1755 †	Sándor, b. 1755 †
			Boldizsár	Boldizsár, b. 1755	György, b. 1755 †	György, b. 1755 †
			György, b. 1755	Simon, b. 1755	Pál, b. 1755	Péter, b. 1755 †
			Ferencz, b. 1755	Zsófia, b. 1755		

Czímer: Lásd S. sbbg. A. 39. táb.

Kemény Boldizsár, (Zsigmond, (András, † 1823 (Zsuzsa
báró 1755 { b. 1755 { malomv. Kendefi Róza } sárospataki Szabó Józsefné

VIII.

kis-budaki és rettegi Rettegi Julia leszármazása.

1. *A kis-budaki és rettegi Rettegi cs.*

Források: K. 216; N. J. IX. 684 és 851; S. ung. A.; S. sbbg. A.; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: Nemességi igazolás kelt Bécs, 1786, VI. 19. Rettegi György, Ferencz és István (Dob. vm.) részére. Orsz. It. Lib. Reg. LIII. 489. Nro. 224.

Czímer: Lásd S. sbbg. A. 149. táb.

Rettegi István, † 1779 előtt { István
dellő-apáti Somai Sára { nagy-dobai Décsei Borbála

2. *A nagy-dobai Décsei cs.* Használták a „magyar-décsei és borsai“ előnevet is.

Források: K. 258; N. J. III. 264; S. ung. A.; S. sbbg. A.; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: Décsei Mátyást és Sebestyént II. Lajos 1525. II. 6-án kelt iktató parancsa folytán a kolozs-monostori Convent beiktatja Köz.-Szol.-vm. Kis-Dobán fekvő kuriába. Igazolta e cs. nemességét borbereki és nagyenyedi Gillyén Árpád a kamarási méltóság elnyerése alkalmával.

Czímer: Lásd S. sbbg. A. 82. táb. (hól tévesen „Décsei v. Deés áll),

Décsei Bálint { Borbála
Deáki Erzsébet { k.-budaki és rettegi Rettegi Istvánné

3. *Az erdő-teleki Szentmarjai cs.*

Források: N. J. X. 625; S. ung. A.; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: Ős régi nemes cs. — Lambert 1334-ben Erdőteleket ősi joggal örökölte. Igazolta a cs. nemességét báró Vécsei István a kamarási méltóság elnyerése alkalmával.

Czímer: Lásd S. ung. A. 443. táb.

NB. Kék mezőben, zöld téren piros öltözött magyar vitéz (fején kalpag, oldalán kardhüvely) jobbában kardot tart, melynek hegye törökfőn van átszúrva, balját csipőjére támasztva.

Sisakdísz: Pánczélos kar, könyökben meghajtván, markolatjában görbe kardot tart, melynek hegyén törökfő látható. Takarók: pirosarany—kékezüst.

Szentmarjai László { György
Beicski Julia { altorjai Apor Zsuzsa

4. *Az altorjai Apor cs.* Lásd II. 5. alatt.

Apor Lázár { Zsuzsa
n.-váradai sarkantyus Gyulai Klára { erdő-teleki Szentmarjai Györgyné

5. *A magyar-nagy-zsombori Sombori cs.* L. I. 11. a.

Sombori Péter (Zsigmond) { Elek
szováti és szávai Almádi Krisztina { m.-palatkai Palatkai Klára

6. *A magyar-palatkai Palatkai cs.* Lásd I. 12. a.

Palatkai László, † 1775 előtt { Klára
f.-szálláspataki Mara Klára { m.-n.-zsombori Elekné

7. *A magyar-gyerőmonostori Kabos cs.* L. I. 10. a.

Kabos Ferencz, sz. 1723, † 1767 { János
m.-berkeszi Katona Éva { hilibi Gál Anna (Józefa)

8. *A hilibi Gál cs.*

Források: K. 91; N. J. IV. 309; S. ung. A.; S. sbbg. A.; Pál. II.; Jegy.

Nemességre vonatkozó adatok: E cs. nemességét igazolta baczka-madarasi Kis Bálint a kamarási méltóság elnyerése alkalmával.

NB. Czímeres nemeslevél kelt (K. szerint, 1606. III. 26-án; N. J. szerint 1606. III. 6-án; S. sbbg. A. szerint 1606, V. 6-án) Boeskaitól Gál János részére. Az orsz. levéltárban is található egy armalis ugyan hilibi Gál János részére (Gy. K. Cent. Gg. 28) ez kelt Kassán 1606. III. 22-én szintén Boeskaitól, *de ez hamisított egy szövegében, mint a czímerfestményben is.* (Lásd U. N. J. 165. lap.)

Czímer: Lásd S. sbbg. A. 97. táb. (tökéletesen megfelel a hamisított czímernek).

hilibi Gál János, † 1604 { Anna (Józefa
makfalvi Dózsa Anna, † 1823 { m.-gy.-monostori Kabos Jánosné

Oklevéltár.

Rovatvezető: galgói Rác Viktor.

4.

böithi Bőjthi István czimer-levele 1620. nov. 6.

Nos Gábríel Dei gratia Electus Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Selavoniae, Ramae, Serviae, Galliciae, Lodomerae, Cumanae, Bulgariaeque Rex, Transsylvaniae Princeps, Siculorum Comes etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit universis. Quod Nos cum ad nonnullorum fidelium Consiliariorum nostrorum humilimam intercessionem Majestati Nra propterea factam: Tum vero attentis et consideratis fidelitate et fidelibus servitijs fidelis nostri *Stephani Bőyti* de eadem *Bőith* certorum Equitum nostrorum hastator sub Capitaneatu Magnifici *Sigismundi Kornis* de Ruzka pro praesentis necessitis exigentia in auxilium Confoederator expeditis Ductoris qua ipse Sacre primus Regni nostri Hungariae Corona et deinde Majestati etiam nostra pro locorum et tempor varitate etiam cum larga sanguinis sui effusione fideliter exhibuisse et impendisse ac in futur. quoq. exhibere et impendere velle dicitur. Cum igitur ob hoc tum vero ex gratia et munificentia nostra Regia qua quosq. de nobis Republica Christiana benemeritos et virtutis colenda studiosus antecessor nostrorum diver. quondam Hungaria Regum exemplo prosequi eisq. certa virtutum suarum monumenta qua ad maiora quaq. praestanda eos incitare possem decernere Consuevimus: Eundem igitur *Stephanu Bőythi* qui antea quoq. libertate Nobilitari gausus et Nobilibus parentibus ortus esse dicitur de Regia Nostra potestatis plenitudine et gratia speciali denuo in coetum et numer. verorum Regni nostri Hungaria Nobilium duximus aggregandum annumeram et adscribendum. Annuentes et ex certa nostra scientia annoq. deliberato concedentes ut ipse a modo posterum omnibus illis gratijs privilegijs indultis honoribus libertatibus iuribus praerogativis et immunitatibus quibus caeteri-veri atq. indubitati dicti Regni nostri Hungar. partiumque ei subiectar. Nobiles, hactenus quomodolibet de iure vel consuetudine usi sunt et gausi utunturque et gaudent perpetus uti frui et gaudere possint et valeat haeresque et posteritates ipsius utriusque sexus universi valeant atque possint. In cuius quidem Nostrae erga ipsum exhibita Gratiae et Clementiae ac Regia liberalitatis testimonium hac Arma sive Nobilitaris insignia: *Scutum* videlicet militare rubei color in cuius Campo sive area ante exercitum hastatum vexillum rubrum sequentem homo quidem equo glauco albo insidens loricaque tutus indutus *Caráphractum* in equo pariter occuren. in eumque *Sclopetum* emitentem pugione transfixisse equoque dextram scuti similis conspicitur: Supra scutum Galea militaris aperta est posita quam contegit diadema Regium gemmis atque unionibus exornatum ex quo vultur in Auras vadere visitur ex cono ante galea tinea sive lemnici hinc glauco albi illine aurei et rubri defluentes utramque, Scuti partem pulcherrime ambiunt et exornant; prout haec omnia in capite sive principio praesentium litterarum Nostrarum Pictoris manu et artificio proprijs suis coloribus recte depicta esse cernuntur eidem *Stephano Bőythi* ipsius haeredibus et posteritatibus utriusque sexus universis gratiose danda duximus et conferenda; Decernentes et ex certa Nostra scientia animoque deliberato concedentes, ut ipse a modo in posterum futuris semper

temporibus hac eadem arma sive Nobilitatis insignia instar aliorum dicti Regni nostri Hungariae partiumque ei subiectar Nobilium sub iisdem iuribus, praerogativis et immunitatibus quibus iisdem natura, vel ex consuetudine usi sunt et gausi, utunturque et gaudent, ubique in proelijs certaminibus, hastitudys, torneamentis duellis monomachijs ac alijs omnibus et quibusvis exercitijs militaribus et Nobilitaribus nec non sigillis, velis, cortinis, aulaeis, annulis, vexillis, clypeis, tentorys, domibus, sepulchris, generaliter vero in quarumlibet rerum et expeditionum generibus sub merae, verae et syncerae Nobilitatis titulo, quo eam ac haeredes ipsius utriusque sequi uniuersib. omnibus cuius cunque status, dignitatis, condicionis et praeminentiae homines existant insignitos dici teneri nominari et reputari volumus ferre et gestare illisque vel frui et gaudere possint et valeat haeresque et posteritates ipsius utriusque sexus universi valeant atque possint. Imo damus et concedimus praesentiam per vigorem. In eius rei memoriam firmitatemque perpetuam praesentes litteras Nostras secreto sigillo Nostro quout Rex Hungariae utimur impendenti communitas eidem *Stephano Bőythi* ipsiusque haeredibus et posteritatibus utriusque sexus uniuersis gratiose dandas duximus et concedendas. Datum in Regia Liberaque Civitate Nostra Poseniensi die Sexta Mensis Novembris Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Vigesimo Regni vero Nostri Hungariae primo.

Gabriel m. p.

Kivül: Anno Domini 1621. feria tertia primum post festu visitationis beatae Mariae virginis exhibita prutta sunt prutes in oppido Pri . . . loco vert. sedis Judiciar. Comitatus Alben. proclamata et publicata nemine Contradictione.

Per *Stephanu Berki* (?)

dicti Comitatus . . . juratu Notar.

Domini Thomas, Laurentius et Emericus Junior Bőjti de eadem Bőjti et nunc ex loco modernae Residentiae de Csik Szent Thamas exhibent ad publi . . . praesentes Literas Armales et sufficientibus documentis plene probando sese praetactos numero tres filios esse Michaelis hunc Emerici erint hunc olim Pauli, hunc jam dudum Stephani Bőjti de eadem memoratas Armales impetrantis, qua Literalia documenta coram nobis producta praescriptae Genealogiae probam siquidem absq. ulla fraude dolo et dubitate prius perabunde ventilata sufficienter confirmant, — eq. eo nomine pra . . . saepe dicti impetratris Stephani Bőjti legitimorum haered. et posterorum praesentis Literae Armales in Marchali Sedria Universitatis Inelytar. Sedium Siculicalium Csik utriusq. Gyergyó et Kászon in Vardotfalva ad diem 22-dum Juni A. 1752. indicta et celebrata sunt tectae et publicati nemine contradictione.

Extradat. per *Ladislau Csikó* m. p.

dictarum . . . Publicum Juratum Notar.

(Eredetiye böithi Bőjthi Gábor ur tulajdonában.)

5.

Farkas Nepomuk Csiksomlyói szerzetes közli Aranka Györggyel, az erdélyi nyelvmívelő társaság titkárával Báthori András fejedelem halálára vonatkozólag talált adatokat. Kelt Csik-Somlyó 1796. aug. 8.

Méltóságos Ur! Drága kegyes jó Uram.

Miglen a többiekről mellyek fogadásomba állanak tudositást rendre tehetnék, imé a N. Fejedelem és Cardinalis Báthori Andrásról a mitt találhattam a Csiki Nagy Boldog Asszonyi régi Protoculumból hitelesen ki irtam, mely következik:

„Ao 1599. Havasalföldi Mihály Vajda ellene támadván Báthori András Cardinalisnak, mint Erdélyi Fejedelemnek ötet All Vinczi Kastélyába megakará öletni, de hire esvén abban Báthorinak, szembe szállva Szeben mellet Mihály Vajdával ámbár kevés népivel, megésvén az ütközött a Vajda sok számu népe igen megrontá a Báthoriét, majd oda veszté maga népit a Cardinal, látván a veszedelmet, egy nehányad magával ell futá és élete megtartásáért jöve ide bé Csikba úzvén ötet az ellenség, itten társai ell maradozván imitt amott, és ötet ell hagyván kevés lo háti portékáit és a között Papi nemű öltözeteit ell fogák, maga egyedül Sz. Domokosra fell szaladván, de itt is magának nyomába lévén kergetői midőn a pásztor bükkit ell érte volna, lováról le ugrék és a bokrok közé magát bé rejté, itten lappangot szegény egy hétig, azomba a nagy éhség szorongatván, valami pásztor gyermekektől vet pénzel egy egy kevés kenyeret, a kik tartogatván így ötet gyakran haza mentek Sz. Domokosra ujjabb éleségért, de előfgván ezeket Attyok, Anyok, gazdájok, faggattyák vala, hogy hová tették oly rövid üdön a számokra tett éleséget kenyeret, meg vallván ezek, hogy ők egy embernek atták töbnyire a kí a pásztor bükkibe bujdákol s nekik joll meg fizeti.

Ki menvén azért a Sz. Domokosiak az inasok szavára fell találák Báthorit, meg támadván, ámbár szegény sokat könyörgöt és nékiek nagy szabadságokat igirt, de egy Krestály András nevezetű halálra kezde hozzá vagdalni, meg is sebesíté s végtére egy bükfa tőkére huzván ötet faragó fejszéivel ell vágá a nyakát gyilkosul.

Megértvén ezt a Római Pápa ki átkozá az Sz. Domokosiakat és egész Csikba Szeredát és Pénteket minden némű vajas enni valótól ell tiltá, mely tilalom s átok tartott egész ötven esztendőig.“ Eddig a jedző könyv.

Ezekből ki maratt megjedezésre méltó dolgok.

Anno: Történt a Cardinalis halála 1599. 31. octobris. Volt egy gyűrű is az ujjába, mellyet ki nem huzhatván Krestály András ell vágta az ujját, s úgy vette ki. A Fejít vitték Mihály Vajdának, kiért igen neheztelt, a Testit Fejérvárra, az hová ez után a Fejít is ell küldötte a Vajda.

Ma is vadnak Krestály maradékok Sz.-Domokoson, de töbnyire (a mint életbe levő Fő Tisztelendő Némethi József kánonok és mostani Nagy Boldog Asszonyi Plébanus Ur bizonyította, mivel maga mérte) a jobb karjok rövidebb a balnál majd 2 ujjal.

Közönséges hagyományból mongyák a Sz. Domokosi öregek, kik régi elejőktől hallották, hogy Krestály Andrást egy estve a gyilkosság után csak hamar ki szollitván (minek utánna estve már lefeküött volna) 2 lovas háza eleibe, a két lo közü szoritván úgy ell vitték, hogy azután rolla semmi hir nem hallatott. Azt is erősítik: hogy valameddig 50 esztendők alatt átok alatt voltak a Sz. Domokosiak az ő határokon egy marok ősz gabona se termet etzer is. Mellyet hitelesen meg állitnak a Szomszéd falubeliek a szerént.

Most is Sz. Domokoson sokan vadnak, a kik Pénteken, Szombaton ennek emlékezetire tejest, vajast nem esznek.

Magam fell találtam Nagy Boldog Asszonyi Templom egyet másai közt a néhai Cardinalisnak a Mise mondo igen szép filegran munkájú kelyhit, mellyen ilyen irás vagyon Ao 1570 és ez mellette: Presbiteri BODOGANI.* Vagyon egy aranyos faragott bársonv Casulaja (kettő volt de egyiket szokása szerént az hol valami régiségeket talál, ell vitte a mostani Püspök Gróf Battyáni Ignázt ő Excella) a pluvialéjából szakadozott lévén egy oltár eleibe való antipendiumot csináltak, de ez is rongyos, többet nem találtam.

Járt itt a kezembe még egy régi kehely, mellynek ez az írása: Ao. Dni 1540. hoc opus fecit Honorab. Dnus Thomas Presbyter natus de Nagy Boldog Asszony.

Ugyan az oda való nagy Harangon találtam Gottus betűkkel ezen körül való írást: Gloria in excelsis Deo 1003.

Most pedig midőn egész Templomot ujjitának egy küszöbkön ez vagyon: Ao 888. ezen Templomot egy kéz építette volt a Csik Sz. Mihályival itt is akattam a Templom küszöbin ilyen írásra:

1103 PrInCIpls AngelICI prIVs acDIFIcAbar honorI
hVIVs et aVspICIIs nVnc qVoqVe tVta nIteo.

Megint midőn megujittatott:

TertIaft ManV StephanI SánDor aVCTa Labore. 1663.

NB. A Csiki Barátok jedezett kronikájának kevés hitelt adhatunk.

A Tatárok nagyobb kiütése, pusztítása, rablása volt Csikba, Gyergyoba előbször 1242-be, az utolsó pedig 1594-be.

Már édes Mtgos Uram mindezeket valamint egész szorgalmatossággal, úgy hitelesen kívántam egybe szedni megjegyezni és a Mtgos Urnak hiven által írni. Ugy itilem emlékeztett érdemlő szép dolgok. A Mádéfalvi versekre is gondom lesz, ugy a lokon lévő Csánogok vagy is Molduvai Magyarok eredetire. Marattam azomba kegyességiben ajállott

A Méltóságos Urnak érdemetlen igaz hive

P. Nepomuk Farkas m. p.

Eredetije a csikszentsimoni Endes család leveles ládájában.

6.

Barsai Ákos fejedelem a csiki vashámort királyhalmi Petki Istvánnak adományozza. Kelt Segesvár 1658. november 22.

Nos Acatius Bareziai Dei gratia Princeps Transylvaniae, Partium regni Hungariae Dominus et Siculorum Comes etc. Cum non ignoremus pietatem et iustitiam esse custodes Regnantium clementiaeque roborati regimen eorum, quos inscentabilis Divina majestas, provinciis aut regnis praecesse voluit qua subjecti eorum accensi, ad quaevis ardua audenda a deo inflammati solent, ut contemptis quibus libet novercantis fortuna vicissitudinibus, ac periculis, Principibus patriaeque eorum, fidelem simul et utilem soleant navare operam, nec hoc nos lateat, quoslibet Orbis terrarum Heroas ac Principes, pro tot tantisque exanthlatis laboribus, nihil aliud post fata praemii obtinuisse, quam immortalem clementiae liberalitatisque apud posteros memoriam, si eandem viventes ut par erat prosecuti sunt. His itaque praeconsideratis, donec, post tot regni Patriaeque nostrae charissimae ruinas

* — Bodogasszony (Csik-Karcsfalva).

ac calamitates, (Deo favente) pace, postliminio reddita, uberior munificentiae nostrae declarandae occasio, ex benedictione Divina affulserit, primitias, ejusdem, Fidei nostro, nobis syncere di'ecto Generoso *Stephano Petki de Királyhalma* Consiliario nostro, ac sedium siculicalium, Csik Gyergio, et Kászón Capitano Supremo, imperiri volentes, nec dubitantes, quemadmodum Praedecessoribus nostris magnae Recordationis, regni nimirum Transylvaniae Principibus, pro diversitate rerum et occasionum, retro actis temporibus, singulari cum dexteritate, fidelem se exhibuit, ita in futurum quoque, obsequio et fidelitate sua, ad majora nos accensurus est munificentia incrementa; Totam itaque et integram Ferri Fodinam nostram, in Sede Siculicali Csik existentem cum portionibus possessionarum ad eandem pertinere et de praesenti a Fisco nostro possessis, simul eum cunctis suis utilitatibus, emolumentis et pertinentiis quibuslibet, terris scilicet arabilibus cultis et incultis, agris, pratis, pascuis, campis, fretis, silvis nemoribus, montibus, alpius, vallibus,

Item aquis, fluviis piscinis, piscaturis, aquarumque decursibus, molendinis et eorundem locis, generaliter vero quarum libet utilitatum, et pertinentiarum suarum integritatibus, quovis nominis vocabulo vocitatis, ad eandem de jure et ab antiquo spectare et pertinere debent, sub suis veris metis et antiquis Comitibus memorato Generoso Stephano Petki, vita ipsius durante, benigne dedimus donavimus et contulimus; Ita tamen ut singulis annis quindecim centenarias ferri, Fisco nostro administrare teneatur; Prout damus, donamus et conferimus, modo praemisso etiam de praesenti, salvo tamen jure alieno, harum nostrorum vigore et testimonio literarum mediante. Datum in civitate nostra Segesváriensi die vigesima Secunda Mensis Novembris, Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Quinquagesimo Octavo.

Achatius Barchiay m. p.

(A függő pecsét le van szakítva, helye azonban tisztán látszik.)

Az eredeti oklevél a gogánváraljai és sárdi Száva család levéltárában.

Nyilvántartás.

I. Házasság.

gr. Serényi Béla 1902. november 26-án tartotta esküvőjét gyergyószentmiklósi Kövér Pálmával, † János és kölcei Kende Paula leányával.

dr. Molnár Károly és tordai Gyulai Ilona (Árpád p. ü. tanácsos leánya) 1902. decz. 4-én tartották esküvőjüket.

széplaki br. Horváth Gábor (Béla és † tinkovai Macskási Laura fia) 1903. jan. 31-én tartotta esküvőjét pálosi Szentkirályi Margittal († Gyula és gyulafehérvári Dindár Lenke leányával.)

II. Halálozás.

csiktusnádi Betegh Lászlóné szül. Kajosa Szabó Róza 1902. decz. 4-én Székely-Udvarhelyen 67 éves korában, özvegysege 32-ik évében meghalt

felsővályi Vincze Dániel nyug. főiskolai tanár 1902. nov. 23-án 63 éves korában meghalt Déván.

domáldi és szászujfalusi Felszeghy Sándorné szül. lécz-

falvi Gyárfás Gizella élete 44-ik, házassága 19-ik évében 1902. decz. 28-án Budapesten meghalt.

kézdi-polyáni Bíró József 1848-49. honvéd főhadnagy, honvéd egyleti alelnök, kolozsvármegyei központi gyám meghalt 1902. decz. 1-én 77 éves korában Kolozsvárt.

thindarosi és gyulafehérvári lovag Dindár Istvánné szül. zathuresai Zathureczky Mária 46 éves korában, házassága 25-ik évében elhunyt Kolozsvárt 1903. jan. 8.

bolgárfalvi és horosjenői Sebesi Géza † 47 éves korában 1903 jan. 6-án Budapesten

rápolti Kormos Elemér járásbíró elhunyt 41 éves korában 1903. jan. 12-én Szász-Sebesen

Özv. br. Mattenclot Godofrédné sz. Berchtold Henriette birodalmi grófnő meghalt 1903. jan. 16-án Székely-Udvarhelyen.

Özv. marosfele Lengyel Lajosné szül. felsőedri Eöry Gabriella élete 48-ik, özvegysege 3-ik évében 1903. jan. 21-én Kolozsvárt elhunyt.

csikszentléleki Szász Ákos székely-kereszturi kir. járásbírósgái aljegyző meghalt 1903 jan. 24-én élete 29. évében.

Kérdések. — Feleletek.

5. szathmári Enyedy Károly táblabíró ur (Balázsfalva) utbaigazítást kér családjá elkallódott nemeslevelének feltalálására. Tudomása szerint ez a k.-monostori levéltárban őriztetett.

6. nagyunyomi Sényi László szolgabíró ur (Maros Vásárhely) a következő kérdéssel fordult szerkesztőségünkhöz: szép anyám karathnai Könczey Lászlóné, belényesi Komáromi Krisztina szüleink nevét óhajtánám tudni. 1825-ben Kolozsvárt arvaszéki bíró volt Ludovicus Komáromy de Belényes, ugyanakkor Felső-Fehérmegyében Gyulafehérváron ugyan csak arvaszéki bíró volt Sigismundus Komáromy de Belényes — tehát nemes emberekre valló közhivatalt viseltek ugyanegy időben Könczey László Lajos nevű fiával, ki regius perceptor volt 1825-ben Gyulafehérváron. Végül azt kértem, hogy belényesi-e azon Komáromy család, mely Csergeő Ungaricher Adeljében felsorolt több, de előnév nélkül kitüntetett Komáromy család közül Bethlen Gábor által 1621-ben nemesített van leírva, melynek nemessége Nagy Váradon lett kihirdetve? Erre enged következtetni, hogy Belényes község Bihar. van.

7. Hory Béla arvaszéki elnök ur (Kolozsvár) a Limbai családról kér felvilágosítást, továbbá óhajtánám megszerezni a nagyenyői Szócs család leszármazását Albertig (1772-1820), ki Maros-Vásárhelyt itélő mester volt. (Alberttól lefelé a leszármazás ismeretes)

5. A szatmári Enyedi család nemeslevelének nyomára ez ideig még nem akadunk, habár nemcsak a kolozsmonostori convent, hanem a gyulafehérvári káptalan levéltárának jegyzékét is gondosan átnéztük Mike Sándor gyűjteményében oly adatok vannak, melyek a család ósrégi nemességét bizonyítják. Így 1345-ben élt Mihály (Fragm. II pag. 29.)

1435-ben Boldizsár, kinek fiai: János, Lőrincz, Jakab és György. (Kolozsm. C. Q. protoc. 4. pag. 558, 614.)

1592-ben György, kinek élete és munkái leírva Siebenbürgische Quartalschrift (Nagy-Seben) VI. pag. 298.

1596-ban Zsófia, Szakács János neje. (Fragm. II. pag. 153.) Ismerünk továbbá egy, az újabb időkre vonatkozó töredékes nemzedék rendet:

György	
Ferencz A. pag. 244.	István Péterlakán Bíró Anna
Lőrincz M.-Királyfalván	István 1841. István Retegen bírókos

6. A belényesi Komáromy család teljes nemzedék-rendét nem bírjuk. Adataink szerint Erdélybe János jött, ki 1687. febr. 13-án Borberekre donatiót nyert. Két nemzedékkel alább áll: József, kinek neje váradi és magyarigeni Kapronczai Borbála, ettől leánya Teréz ba-zkamadarasi Kis Györgyné (1768). Utóbbinak kortársai József törvényészi úlnök Fogarason (1777),

Kata br. Diószeghi Istvánné és Krisztina kéméri Tordai Józsefné. A következő lépcsőn állanak: Sándor szolgabíró Alsó-Fehérben (1794), Zsigmond árvaszéki úlnök Felső-Fehérben (1815) és Lajos adóhivatalnok Kolozsvárt, kinek neje kolozsvári Bartok Salome (esk. 1800. ápr. 22.) és ettől gyermekei: Róza Dánfiné (?), István (neje: kissárosi Szentkirályi Anna?), Ferencz, Zsuzsa, Eszter, Lajos, Elek és Károly. Lehetséges, hogy a legtöbb említett Károly azonos azzal a Károlylyal, kinek neje Sánta Anna s gyermekei: József, Nina, Claudia Antonovich Miklósné, Viktor, Ida, Berta, Károly, Vilmos és talán Lajos is. Az 1860-as évek körül éltek: Lajos táblabíró Felső-Fehérben és Klára Csernátoni Antalné (Nagy-Ényeden) ezek testvérek voltak, továbbá ugyanakkor élt Krisztina felsőzálláspataki Kenderesi Ignáczné. 1836-ban Sándor árvaszéki úlnök Küküllő megyében.

Ezekon kívül ismerünk egy töredékes nemzedékrendet:

Lajos 1815. szolgabíró A.-Fehér Borbereken birtokos	Sándor 1815. sóhivatalnok Parajdon Borbereken birtokos
Domokos adóhivatalnok 1837.	Ferencz regényíró sz. Maros-Vásárhelyt 1823. decz. 27. † Kolozsvárt 1896. júl. 7.

Egyébiránt a család nemességét és czimerét igazolta

baczkamadarasi Kis Bálint a kamarási méltóság elnyerése alkalmával.

Hogy a Siebmacherben említett Komáromy családok közül melyik azonos a belényesi Komáromy családdal, azt a család czimerének pontos ismerete nélkül nem dönthetjük el. Azon körülmény, hogy az 1621-ben Bethlen Gábor által adományozott armalis Nagy-Váradon, fehéat Biharmegyében lett kihirdetve, nem elég támpont, mert hiszen Kőj község, honnan egy másik Komáromy család írja magát, szintén Biharmegyében fekszik.

7. 1802. január 2-án kelt és gyűjteményünkben őrzött eredeti oklevelet nagyernyei Szóts László, mint M.-vásárhely város hitess assessora írta alá. Az időt tekintve, ez atya lehetett a Nagy Iván X. köt. 842. lapján irt családfelelőre állított Albertnek Birtokunkban van továbbá az itt említett Albert gyermekeinek Patában, 1832. okt. 10-én kelt osztálylevele, melynek alapján a néhai Itélőmester 4 curiája s azok tartozékai a következőképp osztattak meg:

1. a ludvégi curia jutott Szóts Farkasnak;
  2. a patai curia Szóts Rozália, Babós Miklósnénak;
  3. a szt.-benedeki curia és a ladormányi jószágok jutottak Szóts Annának;
  4. a forrói curia és a szentbenedeki szőlő Szóts Albertnek.
- Végül a család czimere is birtokunkban van és kívánatra készségesen átszolgáltatjuk.

Helyreigazítás.

Első számunkban az ősfák szövegébe több, némi tekintetben értelmet zavaró sajtóhiba csúszott be, melyet kiigazítani kívánunk.

Az I. ősfán a 2-ik család rovatában a családfa végén »(Dózsa cs. et.)« törlendő és a családfa felett levő szöveg után közvetlenül irandó: »(Dózsa cs. lev.)« A 6-ik és 14-ik család rovatában a czimerleírásnál »diplomában«, illetve »1700-beli diplomát« törlendő és helyette »kir. könyv.« irandó.

A II. ősfán az 5-ik család rovatában a Rákóczi-féle ok-

mány kelte 1340-ről 1640-re javítandó. A 11-ik család rovatában a grófság adományozásának kelete 1731-ről 1713-ra javítandó. A 16-ik családnál »1693-ban« után pont teendő és az utána következő szó nagy kezdőbetűvel irandó.

A III. ősfán a 10. 11. IV. ősfán 3. 4. és 6. családoknál »Forráások« czime alatt Nagy Iván rövidített jele tévesen M. I. vel jelöltetett N. I. helyett. Ugyancsak a III. ősfán a 11. családnál a czimerleírás után még beszúrandó: »Lásd S. ung. A. 431. táb., hol tévesen »Szabó aliter Nyárádi« áll«.

Rövidítések magyarázata.

K = Kővári László: Erdély nevezetesebb családjai
 N. J. = Nagy Iván: Magyarország csa. ádjai.
 Pál. I. = Pálmay József Udvarhely vm. nemes családjai.
 Pál. II. = " Háromszék vm. nemes családjai.
 M. N. Zs. = Magyar nemzetségi zsebkönyv
 Tb. d. g. H. = Taschenbuch der gräflichen Häuser (Gotha-Almanach).
 Tb. d. fr. H. = Taschenbuch der freiherrlichen Häuser (Gotha-Almanach).
 Kn = Kneschke deutsches Adels-Lexikon
 Kn. d. G. H. = Kneschke Grafen Häuser der Gegenwart.
 U. N. I. (új Nagy Iván) = Dr. Komáromi András és Petkó Béla „Nagy Iván“ család-történeti értesítő (3 évfolyam; megszünt).
 Z. N. = Zedlitz-Neukirch preussisches Adels Lexicon.
 Sz. Okt. = Szabó Károly (Dr. Szádeczky Lajos) Székely oklevéltár.
 Dr. Vass M. = Dr. Vass Miklós: A királyi könyvek székely oklevelei.
 Hild. = Hildebrandt der Kärtner Adel.
 S. ung. A. = I. Siebmacher's grosses u. allgemeines Wappenbuch, der Adel v. Ungarn.
 S. sbbg. A = ugyanaz, der Adel v. Siebenbürgen.
 M. M. = Megerle v. Mühlfeld österr. Adels Lexicon.
 Orsz. = országos.
 lt. = levéltár.
 Gy. k. = Gyulafejevári káptalan.
 k. c. = kolozsmonostori convent.
 Lib. Reg. = Liber Regius.

Transsylv = Transsylvaniae.

cs. = család.

sz. = született.

egybk. = egybekeltek.

† = meghalt.

Jegy. = Jegyzetek.

Tagányi Károly jegyzéke az országos levéltárban található nemesi okleveleknek.

Dr. Illéssy János és Pettkó Béla, A királyi könyvek.

baczkamadarasi Kis Bálint: Az Árpádok királyi vére.

Turul a magy. Heral. és geneal. társaság közlönye.

Köszegi Sándor: Nemes családok Pestvármegyében.

Gr. Lázár Miklós: Erdély főispánjai (1540—1711).

Gyulai Rudolf: Komárom vármegye és város történetéhez.

Adler, herald. geneal. Gesellschaft Wien havi és évi közleményei.

Genealogiai kézirat a XVIII. századból.

Genealogiai kézirat a XIX. századból.

Halotti jelentések gyűjteménye

Czimer gyűjtemény.

Czimer pecsét gyűjtemény.

Oklevelek gyűjteménye eredetiben és másolatban.

Családi levéltárakból gyűjtött adatok.

Kolozsvm. levéltárból gyűjtött adatok.

A cs. és kir. főkamaraísi hivatalból gyűjtött adatok stb, stb.

Meding, Nachrichten von adelichen Wappen.

Grützer, Standes-Erhebungen u. Gnaden-Acte.

Genealogisches Reichs- u. Staats Handbuch 1781.

Schönfeld, Adels-Schematismus. 1824. 1825.

Krébel, europaisches genealog. Handbuch. 1786.

Kövendi Veress Sándor: Torda és családai.

Nagy Sándor: Háromszék önvédelmi harca.

Dr. Vajda E. A. vargyasi Daniel család.

Hübner, genealog. Tabellen. 1725—33.

Hodor: K. Szolnok-Doboka várm. monogr.

Szolnok-Doboka várm. monogr. (Eldj. 4 kötet.)

Dr. Temesváry János: Örmény családok.

TARTALOM. Sándor Imre: Nemek és ágak a Székelyföldön. (Bef. közlemény.) — — — rugonfalvi és szentdemeteri Nyujtódi család. — — — alsóbalázsfalvi Cserényi család. — Rákó Viktor: Adatok a rádai Rádai család történetéhez. — Gy. R.: Ósfák. br. Bornemiszs Tivadár; V. esiesókereszturi dr. Torma Zsófia; VI. kecsel-szilvási és eszeliczki Szilvási Carola; VII. szászijfalusi és domáldi Felsőzseghi Jolán; VIII. kis-budaki és rettegi Rettegi Julia. — Oklevéltár. — Nyilván-tartás. — Kérdések. — Feleletek. — Helyreigazítás. — Rövidítések magyarázata.

Nyomatott Gámán J. Örökösé könyvnyomdájában, Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utca 10. sz. (Régi unitárius kollégium.)